

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	18 kor.
Negyedévre	4 e
Helyben hához hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 e
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 e

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
vasárnap utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség köziratok visszatérítését
vagy megőrzését nem vállalja.

Működésének és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Előfizetés ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, szept. 6.

Szell Kálmán tanítványa.

— Fővárosi politikai munkatársunktól. —

Elkeseredett, heves harcz folyik a politika küzdőporondján. Szemben áll a két tábor egymással, egyfelől a magyar, másfelől az osztrák érdekek, a közvélemény hol az egyiknek, hol a másiknak pártjára áll és a nagyközönség lesve lesi, melyik előharczos fog győztesen kikerülni a küzdelemből. Csak egy kis türelem tisztelt publikum. Nem sokára vége lesz már a viaskodásnak.

A kiegyezési tárgyalásokban, a mint megbízható helyről értesülünk, a két kormány között már alig van valami differencia és így remélhető, hogy ő Felső-gének még a hadgyakorlatokra való elutazása előtt teljes jelentést tehetnek róla. Hogy a mi érdekeink mennyire lesznek ebben kidomborodva, azt egyelőre teljes homály fedi, de hogy az osztrák sógor-nak már most is van haszna belőle, ezt mindjárt meglátjuk az alábbiakból.

Még a legvérmesebb ellenzékének is el kell ősmernie azt, hogy Szell Kálmán-nál nagyobb debator, kiválóbb politikus nincs ma Magyarországon. A politikai pártoknak nézeteltéréseit, a fölmerült incidenseket, a felkorbácsolt politikai hullámokat eddig még egyetlen kormányelnök sem volt képes úgy elsimitani, annyira összehangzásba hozni, mint ő. Ennek pedig messze kiható eredménye volt. A míg odaát a legképtelenebb ülések

voltak, addig nálunk mi sem zavarta a parlament munkarendjét.

Az osztrák politikusok nem győzték eléggé bámolni Szell Kálmán eredményes kormányzását s egyre csak azt mondogatták egymás közt:

— Ennek a Szellnek valami varázsa, vagy talizmánja van.

És nem egyszer vágta szemébe Körbernek, hogy példát vegyen magyar kollégájától.

Körber csak mosolygott.

— Jó, jó! Majd kibúvik a szeg a zsákból. Majd meglátjuk a kiegyezésnél, mi hát az a varázsszék, az a talizmán.

És feltette magában, hogy résen lesz. A kiegyezési tárgyalások alatt, a melyek ugyanis soká elhúzódnak, elég ideje marad, hogy kitanulmányozza kollégája taktikáját. Annál könnyebben fog menni az, mert állandóan személyesen érintkezhet vele. Megkezdődtek a kiegyezési tárgyalások. A két kormányelnök hol négy szemközt, hol a szakminiszterekkel, hol előadóikkal megkezdte a tanácskozások hosszú láncolatát. Egyszer Budapesten kezdték, folytatták Bécsben, aztán Bécsben kezdték s Ischlben és Rátóton folytatták, végül Bécsben kezdték és Budapesten folytatták.

Körber, amíg egyrészt sikra szállt az osztrák érdekekért, másrészt nyitva tartotta mind az öt érzékét. Sőt lehet, hogy többet is, mert a tudomány még nincs azon a magaslaton, hogy meghatározhassa, hány érzéke lehet egy kémlelő osztrák politikusnak. És a rátóti kura

használt. Körber kitűnő tanítványnak bizonyult, olyannak, aminők csak az ókorban léteztek, akik pusztán érintkezés, beszélgetés nyomán sajátították el mestereiktől a művészetet, a tudományt.

Vizsgálódásai közepette az első, a mire Körber rábukkant: a *formulák* voltak. Eltűnődött ezen a furcsaságon. Különös, de kitűnő dolog, arra huzza rá az ember, amire akarja, egyformán jól áll mindenben. És addig addig forgatta, míg egészen kitanulmányozta. Aztán elvette a tarsolyába. Hasznát veszi majd legközelebb. De hogy mégis egy kísérleti próbát tegyen vele, alkalmazta az interparlamentáris konferenciánál és — bevált kitűnően.

A másik, amire ráakadt: a *közvélemény irányítása*. Vagyis kezelni tudni a közvélemény forrásait, a lapokat, mit lehet és mit nem lehet megírni. Körber ugyanis csodálkozva látta, hogy addig, míg az ő lapjai, a német lapok nyílt őszinteséggel írnak a kiegyezési tárgyalásokról, addig a magyar lapok *legilletékesebb* helyről értesülve elajta tudósítást adnak azokról a nyilvánosságának:

— A kiegyezési tárgyalások, amint a legilletékesebb helyről értesülünk, a rendes mederben folynak. A tárgyalások hangja nyugodt, magatartása érdekeink megóvásának magaslatán áll. Minden, amit eddig róla közöltek a helytelen. Tény az, hogy némely pontokra megállapodások jöttek létre, némely pontoknál közlekedés észlelhető a két kormány között, némely pontoknál vannak ugyan nézet-

A „TISZÁNTÚL” TÁRCAJA.

Halál harang.

Csendüljön meg bár koldusért
A haldoklók harangja
Osszeborzad, — megremeg
Mind . . . mind akárki hallja.

A gondolat, a hír lever,
Hogy künban, gyötrelembe
Egy haldokló tört lelke most
Indul a végtelenbe . . .

No lássátok ti emberek
Minden kicsiny dalomba
Halál harangként csengenek
A rimék csengve bongva . . .

Lelkem tusáját hirdetik
'Sz bennök van eltemetve
Vergődő lelkem álmai,
Gyötrelme, vágya, kedve, —

S ti . . . kik, ha cseng a koldusért
A haldoklók harangja
Meggálltok némán, tétován: —
Mit is beszél a hangja?

Oh álljatok meg nálam is
Dalom szavát figyelve, —
Ha hallgattok, nem oly nehéz
Lelkem kínos gyötrelme.

Dutka Ákos

Magasabb politika.

Irta: Kincs István.

Minap furcsa kiküldetésben jártam. Az erdő főügyelő ur megbízásából történt, ki annak idején körül-belül ilyenén szavakkal fordult hozzám:

— Maga, barátom, elmegy Kis-Darócra, megkeres valami Janik-Janó nevezetű atyafit. Információt szeretnék róla, mert a felesége kérésére ki akarom nevezni erdőkerülőnek.

— Most már tudja a többit?

— Igen — feleltem én tisztelettel.

— Jól körülnéz — tette még hozzá a felügyelő ur — azután jó információt ad róla, hogy józan, szolid, becsületes ember.

Kérdőleg tekintettem rá. Mert hiszen ha az a jó információ előre ki van kötve, akkor azt otthon is megírhatom s nem kell elmennem Kis Darócra miatta.

A felügyelő ur rám se hederített, csak azzal végezte:

— Most pedig remélem tisztában van mindennel.

— Tisztában — hagytam rá elgondolkodva.

Aznap még fölkerelkedtem. Erdős bécrczek alján vitt az utam, milyenek csak a Tátrában teremnek. A lovamat csöppet sem hajszoltam meg: csöndes lépést engedtem menni, így jobban lehet élvezni a vidéket, jobban elábrándozni a multról és jövőről.

Hanem hát bármilyen lassan haladtam, mégis hamar elértem célomat és két óra múlva

— Szülők különös figyelmébe! —

Az iskola év kezdetén fiú- és leánygyermek teljes felruházására meglepő olcsó árak!!!

FÁBRY TESTVÉREK nagyruházában
Nagyváradon, Olaszi Fő-utca. Telefon szám 76.

Fiúk és leánykák részére, igen erős Carlsbadi cipők 1 frt 20 krtól kezdve, továbbá Csizmák, Galocsnik Kalapok, Sapkák, 50 krtól kezdve, Fiu ingek 90 krtól feljebb, kész fiu Lábravalók, Gallérok 12 krtól, Kézleők 20 krtól Nyakkendők 15 krtól feljebb, Keztyűk, Harisnyák, Zsebkendők 6 krtól feljebb, Inggombok, Pénztárczák, Fésűk, Kefék Szappanok, Zsebkések, Esőernyők, Utí bőröndök, téli alsó Ingek, Nadrágok, Gamáslik, gyapju Takarók, Törülközők Szalmazsákok, kész Paplan és ágylepedők, Chiffonok, Vászna, Barchetek ez idényre különösen óriási mennyiségben érkeztek s rendkívül olcsón adatnak el.

Elősmert szolid keresztény üzlet!

Olcsó szabott árak!

eltérések, de ezek a tárgyalások további menete alatt, előreláthatólag mihamar ki fognak simulni.

Körber csodálkozva olvasta ezeket az illetékes helyről nyert értesüléseket. Mi ez? Se fehér, se fekete. Olyan, mint a görög jósdá mondásai, ha akarom így értem, ha akarom amúgy. Olyan nesze semmi fogd meg jól. Es a Körber ur éles esze gyorsan átlátta, hogy ez a helyes irányelv, ezt kell követni, kultiválni. Alkalmazta is azonnal. Kiadta a parancsot — hallgatni!

Osztrák ujságíró kollégáink csodálkozva tapasztalták, hogy a kedélyes szakreferensek egyszerre elnémultak. — Ugyanezt tették sorra a miniszterek is és amidőn végre Körbert keresték fel, a kegyelmes ur a következőleg válaszolt a rátóti találka után:

— Hm! Hm! Önök a kiegyezés felől tudakozódnak? Nem vagyok abban a helyzetben, hogy kimerítően tájékozhatnám róla önöket, egyet azonban mondhatok, nehogy azt állítsák rólam, hogy talán nem merek szembeszállni a nyilvánossággal, mint magyar kollégám. Hát kérem! Minden, amit eddig róla közöltek helytelen. Tény az, hogy némely pontokra megállapodások jöttek létre, némely pontoknál közeledés észlelhető a két kormány között, némely pontoknál pedig vannak ugyan nézeteltérések, de ezek a tárgyalások további menete alatt előreláthatólag mihamarabb ki fognak simulni.

Az osztrák kollégák megnyult orral távoztak el, Körber pedig elégedetten dörzsölte kezeit.

Beszélhetnénk még sok egyéb dologról, amelyet megtanult Szélltől, de nem tesszük. Majd kiviláglik a további események során. Egyet azonban meg kell jegyeznünk. Úgyeljen a tanító, nehogy tulszárnyalja ravasz tanítványa. Mert egy tételt feltalálni, egy rendszert megállapítani igen nehéz dolog, ellenben a meglevőt fejleszteni már sokkal könnyebb. Széll Kálmán ma hazánk legkiválóbb politikusa, de politikájának taktikájától,

apró titkaitól tartsa távol az embereket, kivált ha az éppen az ellenfele és ne fogadjon el tanítványokat.

*

A kiegyezésnek különben, amint politikai körökben hirtelen jár, kilenczedikére teljesen készen kell lennie. Vagy, vagy. Ha sikerül az, úgy tovább kormányozzák az ország sorsát, ha nem sikerül, úgy mindkét miniszterelnök le fog mondani. Kiváncsian várjuk, melyik fog történni?

Közös tanácskozás.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A magyar és az osztrák miniszterek mai tanácskozása a gazdasági kiegyezésről délelőtt 9 órakor kezdődött meg a miniszterelnökség palotájában.

Kaffka Mármarosban.

Valaha régen — talán két évvel ezelőtt kezünkben forgattuk a hivatalos lapot s annak leghivatalosabb részében, az árverések rovatában ott leltük valamelyik Khónt, aki 160 birtotot licitáltatott egyszerre.

Akkor feljajdultunk ezen a gyalázatos állapotban, de nem számoltunk a vessző paripákkal a jelszókkal s cikkünkre válaszul holmi antiszemita vádakot kaptunk, a tény elleni argumentum gyanánt.

Azóta sokszor jött ilyen statáriális árverési hirdetés, míg végre a »Hazánk« utána nézett a dolognak és szörnyű dolgoknak jött nyomára a mármarosi boszorkány kunyhóban.

Emlékszik rá mindenki, hogy a ruthén akcióit is antiszemita vádakkal siránkozással akarták agyon ütni, a mármarosi esetben is ugyan így tettek, a Hazánk akciójával, mintha csak azt kérdezték volna, hogy hol szabad hát uzsoráskodni, ha se a ruthének közt se Mármarosban?

A Hazánk azonban nem engedett a közgazgatás szörnyen önérzetes megnyilatkozása után sem s a dolog vége a lett, hogy a belügyminiszter kiküldte *Kaffkát* Mármarosba.

Nem közönséges bátorságot és igazság szeretetet kíván az a missió, hol egy egész megszentelt rendszerrel kell szembeszállni és

az apróbb és nagyobb érdekek sűrű hálója között úgy járni, hogy hurok ne vetődjék az egyenes uton járó lábára.

Azt hisszük azonban, hogy Kaffkában meg lesz a kívánt két feltétel és többé nem fogja a hivatalos lap statáriálisan hirdetni egész községek kipusztítását.

A pozsonyi országos mezőgazdasági kiállítás megnyitása.

Pozsony, szeptember 6.

Ma délelőtt 11 órakor nyitják meg a pozsonyi országos mezőgazdasági kiállítást. Magyarország minden vidékéről állítanak ki itt azon terményekből, állatokból, gazdasági eszközökből és gépekből, melyek hazánk mezőgazdaságának és iparának legszebb, legjobb termékei.

Minden magyar gazda legszebb terményeit viszi e kiállításra csak azért is, hogy megmutassuk az egész világ előtt, hogy a magyar földnek és a magyar gazdának sehol nincs párja.

Az ünnepléses megnyitás a következőképpen fog lefolyni:

A kiállítás a pozsonyi tornaegylet dunaliget sporttelepén lesz. A meghívott vendégek 10 órától kezdve gyülekeznek. A tribünön csakis a hölgyek foglalhatnak helyet. A telep többi területére csakis a jegyekkel ellátott nagyközönséget bocsátják be.

Pontban 11 órakor jelenik meg a kiállítás vezetője: *Frigyes* főherceg. *Darányi* földművelésügyi miniszter vezetés alatt a díszelnökség fogadja őt, kinek megjelenésekor a pozsonyi delegáció a Szózatot fogja énekelni.

A főherceget először *Darányi* Ignác miniszter, majd *Bully* Tivadar, Pozsony város polgármestere üdvözlök, végül pedig *Bujanovics* Sándor, az »Országos Magyar Gazdasági-Egyesület« alelnöke felkéri a főherceget, hogy nyissa meg a kiállítást.

A főherceg hosszabb beszédben fog válaszolni.

A kiállítás kezdetét három ágyulövés jelzi. Ezután a jelenlevő közönség szabadon sétálhat a kiállítás területén. A közönséget egyes pavillo-

már magam előtt láttam Kis-Darócznak a hegyoldalban elszórt kunyhóit.

Az elsőbe beszéltem. Mindjárt ott akartam tudakozódnai Janik Janó atyámfia után.

Hanem hát abban a faalkotmányban igen vékonyan volt képviselve az emberiség. Egy szurtos képtű ficzkó, meg egy elgémberedett kutyán kívül szál lelkét sem találtam. A ficzkó anyira kölyök volt még, hogy első tekintetre nem tartottam érdemesnek vele szóba állni, de mikor ő maga állott elém s kérdezte, mit akarok, úgy szokás mondásból csak odavettem neki:

— Hol az édes apád?

— Magyarországon — volt a tisztességes válasz — drótozni.

— Es az anyád?

— Krumpit kapálja.

— Hát azt tudod-e, Janik Janó hol lakik?

A kis fiu büszkén emelte meg a fejét s úgy mondta:

— Ea mindent tudni, gyere velem, én megmutatok.

Meg se várta további kérdésemet, csak nyargalt előre. Abg birtam nyomába történni, úgy kapaszkodott egy gyalogösvényen a hegynek fölfelé. Meg szerettem volna tőle kérdezni, hogy pontos ember látere, hol s kitől tanult magyarul, de hiába szóltam neki, vissza se nézett rám, mászott mint valamunókus.

Fél kilométerrel bizonyosan megelőzött.

Főnn az erdő alján egy kunyhó mellett leült s meglehetősen mosolygott felém, amint lassan közelebb-közelebb értem.

— Janik Janó itt lakja — mondta örömmel, mikor vagy tíz lépésreire lehettem tőle. Megveregettem a vállát s adtam neki egy piczulát.

— Derék gyerek vagy, fiam — tettem hozzá — aztán derék magyar ember is váljék belőled.

Nem felelt. Mikor a pénzt a markában látta, szeme megcsillant és se szólt se beszélt, csak eszeveszett futásnak eredt hazafele. Ha megcsuszik a hegyoldalban, bizonyosan a nyakát szegi.

Hagytam futni. Nekem Janik Janóval való dolgom.

Beléptem a házba.

Itt se találtam senkit. A kicsi konyha legalsóbb üres volt; benyitottam a szobába; ott se felelt senki a köszöntésemre. Az ágyak vetetlenek, az asztalon pár tányér, a kicsi ablakok nyitva s mégis alig szűrődött be rajtuk valamire való porció napvilág.

Szemeimnek először hozzá kellett szoknia a félhomályhoz.

Pár lépést tettem előre és Isten őrízte csak, hogy bele nem botlottam valamibe.

Ember feküdt a padlón.

— Mi ez? mi történt itt? — ijedtem föl az első pillanatra.

A földön fekszik, mikor alig két lépésreire ott az ágy.

— Szegény Janik Janó! — gondoltam magamban — téged vagy agyonverték, vagy a guta legyintett meg valami kegye feledés.

Most szuszogni kezdett az én emberem. Megkönnyebbültem.

— Hála Istennek! él, még él.

Tehát még sem verték agyon. Első föltévéseben kellemesen csalódtam, hanem a guta, ... no igen, a guta irányában még sem voltam teljes bizonyosságban.

Különben majd meglátjuk. Megfogtam egyik kezét és ráncigálni kezdtem.

S az a ráncigálás mintha tényleg lelket ontott volna bele, megnyitotta szemét. — Zavartan nézett körül, de a másik pillanatban már fölült.

Tehát a guta se bántotta.

Hanem a java csak ezután következett még. Az én emberem hanykolódni kezdett a földön; majd a jobbik, majd a ballábát vetette ki. Fogalmam se volt felőle, mit akar, miért teszi. A végén már kézzel-lábbal dobálta magát, mint a kit a görös rángat; valóságos tortúra volt csak nézni is. Mikor azután semmi-hogyan sem tudott észére térni, arra elkezdett tótul ordítani:

— Segítsé! asszony! segíts!

nekba csak akkor bocsátják, ha már azokat Frigyes főherceg kíséretével együtt megtekintette és onnan eltávozott.

A megtekintés sorrendje ez lesz: szőlőtermelés, kertészet, erdészet, tejgazdaság, gépkiallítás, méhészet, mezőgazdaság, baromfi, halászati kiállítás, a pozsonymegyei gazdasági egyesület kiállítása, Frigyes főherceg pavillonja, iparsarnok és az Izabella házi iparegyesület kiállítása.

A kiállítás területét *Izabella* főhercegnő tegnap délután *leányaival* együtt megtekintette. Sokáig időzött a saját háziipari pavillonjában, mely után még az állatkiállítást tekintette meg. Később pedig végig kocsizott az egész kiállítás területén.

Ma este érkezett Pozsonyba *Szell* Kálmán miniszterelnök és *Darányi* Ignác földművelésügyi miniszter. A pályaudvaron a kiállítás igazgatója, Pozsony város törvényhatósága és óriási számú közönség fogadta őket.

A kocsai ajtajában a hogy megjelentek a közönség rögtön éljenezni kezdett. Buolly Tivadar polgármester remek beszéddel üdvözölte őket, mire mindketten röviden válaszoltak. Az üdvözlések után városba hajtottak.

Rák módjára.

— „Leszerelés” a közs. polgári fiiskolánál. —

A most kezdődő tanévre a beiratások a nagyváradi községi polgári fiiskolánál befejeztettek. Az első osztályba 130 gyermeket irtak be s husznál többet visszautasítottak. Az újonnan felállított újvárosi községi elemi iskola 5-ik osztályánál kevés tanuló jelentkezett beiratkozásra. Kérjék fel a tanfelügyelőt, hogy intézkedjék az iránt: összevonják-e az elemi 5-6 osztályt, vagy a polgári parallel osztályt szüntessék be s az ide beírt tanulókat utalják át az 5-ik elemi osztályba?

Ezeket jelentette be *Bordé* Ferenc városi főjegyző tegnap a városi tanácsnak s ilyen irányban lett a határozat kimondva.

Alig egy fél órával később a községi iskolaszék tárgyalta a polgári iskola parallel osztályainak a megszüntetését.

A tanfelügyelő szorította a várost, hogy állítsa fel mindenütt az 5. és 6. elemi osztályokat. Az iskolaszék ezt úgy akarta keresztülvinni, hogy ezzel egyidejűleg a községi polgári iskola parallel osztályait szüntessék meg, — hisz ehhez az iskolához már ugyis semmi köze az iskolaszéknek.

Az iskolaszék ezen ráktermesztő óhajjának kapva-kapott a tanács, mert egyes dolgokba nagyon takarékos Nagyvárad tanácsa. A legutóbbi közgyűlésen aztán egy körmönfont előterjesztésben úgy adták elő, hogy az csak véletlenül maradt ki egy előbbi határozatból s ezért csak egyszerűen tudomásul kell venni.

Az iskolaszék óhaja és a tanács csalafintasága azonban csütörtököt mondott a szülők akaratán, mint a polgári iskolai beiratások eredménye mutatja; de azért még tegnap heves vita keletkezett a kérdés felett az iskolaszék ülésén.

Egyelőre fenntartják a polgári iskolánál a parallel osztályt, amelynek különben elég erős pártja van az iskolaszékben is; de csodálkozunk azon eszmemeneten, amelyet a rákmódjára haladók egyik-másika kifejtett.

Az egyik szónok azért helyteleníti a parallel osztályt, mert sokan a négy osztály bevégezése előtt abban hagyják a tanulást. — Hát ha ez elég érv lenne, a gymnasiumi parallel osztályokat is be kellene szüntetni, mert a negyedik osztályban már annyira leszál a tanulók száma, hogy nem kell párhuzamos osztály.

Még érdekesebb volt s méltó a megörökítésre az iskolaszék elnökének azon klasszikus kijelentése, hogy azokból lesznek a szociálisták, akik egy-két polgári osztály elvégzése után abban hagyják a tanulást.

Szegény Németország! Itten e szerint minden második ember csak két polgári osztályt végez!

*

A községi iskolaszék tegnapi ülésének lefolyása a következő volt:

A községi iskolaszék te nap d. u. 4 órakor *Hegyesi* Márton elnöke alatt rendkívüli gyűlést tartott.

Elnök előterjesztette a tanügyi bizottság javaslatát a régi iskola tervének felülbírálása tárgyában. Azt javasolja *Bozóky* Béla főmérnök szakvéleménye alapján, hogy a folyosók

kibővítésénél a fiúk és leányok részére külön bejárat készítésével s az ablakok nagyobbításával csináltassa meg a tanács az eredeti tervet 38,000 korona keretén belül. A javaslatot egyhangulag fogadták el.

Az olasz-i iskola párhuzamos osztályai.

Az olasz-i iskolák I. párhuzamos osztályait, ha a kir. tanfelügyelőnek nincs kifogása ellene, addig, míg az új épületet a Réten föl-emelik, a Szilágyi- és perecz-utcai állami ovodákba helyezik át, hogy ezáltal segítsenek a szegény réti gyerekek helyzetén.

A polgári iskola fejlesztése.

A polgári iskola igazgatója bejelentette, hogy *Nánai* András tanító lemondott az állásáról s ez alkalommal kéri az igazgatóság az állás betöltését, vagy pedig az óráknak *Felczides* Lajos, *Kovács* László és *Báthy* Zoltán polgári iskolai tanárok között való felosztását megfelelő díjazás mellett.

Hosszas vita után elfogadta az iskolaszék *Ragány* János azon indítványát, hogy az állást ne töltsék be, mert a törv. hatóság legutóbb kimondta a polgári parallel osztályok lépcsőzetes megszüntetését s így trnár fölőleg fog előállni, hanem megfelelő óradíj mellett osszák fel a tanárok maguk között az órákat.

A párhuzamos osztályok megszüntetése vagy fúvartása fölött jelenleg nem határoznak, előbb meghallgatják az elemi és polgári iskolák tantestületének a véleményét.

Harcz az igazgatói állásért.

Balogh Károlynak az elemi iskola igazgatójának az igazgatói tisztségről való lemondását sajnálattal vették tudomásul, a lelkiismeretes és áldásos működésért jegyzőkönyvi köszönetet szavaznak neki, az igazgatói állásra pedig *Rátka* József, *Biczó* János és *Kovács* F. kinevezését hozzák javaslatba a tanfelügyelőségnek. Ez alkalommal *Balogh* Károlyt saját kérelmére az újvárosi fiiskolához osztották be.

Áthelyezések.

A tanítók és tanítóok közül sokan kérték más-más csoportokhoz való áthelyezésüket, de az iskolaszék csak *Biczó* Jánost helyezte át az újvárosi fiiskolától, az olasz-i fiiskolához, a többi kérvények fölött napirendre tért.

Tagsági hely betöltése.

Krüger Viktor volt reáliskolai igazgató és iskolaszéki tag elhunytá fölött érzett részvétét az iskolaszék jegyzőkönyvileg megörökíti s ezt

Azt hittem, hiába minden ordítása, mikor egyszer az asszonyt a föld nyelte el; pedig tessék! honnan bujt elő, honnan sem, az Ur-isten csak a megmondhatója, hanem annyi áll, hogy egy fejérszemély berontott az ajtón.

Camas jószág volt. Gömbölyü arczához úgy illett a fehér keszkenő, melyvel kontyát bekötötte, mint a szenvedélyes pir orczáin magához az asszonyhoz, ki ura segítségére siet.

Mikor engem megpillantott, megkökötött — nem tudta hányadán van.

— Segítség! Segítség! asszony! ordította *Janik* Janó kétségbeesve. Nyilván nem tudta, hogy a segítség már oly közel van hozzá.

— Mi bajod *Janó*? — tudakolta felesége, ki most már valam csöppet sem törődve, férje urát kezdte tárogatni.

— Nem tudok leszállni az ágyról — panaszkodott *Janik* *Janó* és újból hánykolódni kezdett a földön.

— Mért ittál a nyi páncsát! — tett neki

szemrehányást az asszony — aztán le akarsz szállni az ágyról, mikor ugyis lenn fekszel a földön? Látod, látod, tegnap nem hallgattál rám, mondtam, feküdjél az ágyba. En nem birtam veled s te a padlón aludtál egész éjjel. Hanem hát most kegy föl, eddig már kialhattad magadat.

Vonszolni kezdte kedves élete párját s a végén sikerült neki lábra állítania.

— Hát az ur mit akar? — intézte hozzám végtére kérdését *Janik* felesége.

— Most már semmit — volt a válaszom — engem azért küldtek, hogy megnézzem, mennyire józan, derék, szorgalmas ember *Janik* *Janó*. Es most tisztában vagyok már vele. Megmondom az erdőfelügyelő urnak.

— Ah az erdőfelügyelő urnak? — tört ki lelkesedéssel az asszony, miközben urát eleresztette — oh! az derék, nagyon derék ur! Egy hete hogy nála voltam. En féltam tőle, de ő megcsipte arcomat és azt mondta, semmit

se féljek, mert *Janik* *Janó* pár nap alatt meglesz erdőkerülő. Es most megvan. Oh! derék ur az erdőfelügyelő ur, megint bemegyek, kezecskölök, megköszönök neki mindent.

Olyan szép volt az a fiatal asszony ebben a pillanatban, hogy már csöppet se csudalom, a miért az erdőfelügyelő urat leszedte a két lábáról. Azért mondta nekem, jó információt adjak *Janik* *Janó*ról.

Ne és én most haboztam. Először azt gondoltam, ugy informálok az atyfit, mint valami dologtalan, részeg frátert, hanem aztán eszembe jutott, hogy izé... hiszen én főököm iránt engedelmességgel tartozom.

Hazamentem és megírtam jelentésemet, mely szerint *Janik* *Janó* a »legjózanabb s legbecsületesebb ember a világon«.

Igy mindenki ki lesz elégtve. Még engemet se vernek fejbe. Minálunk a hivatalban ezt ugy nevezik hogy magasabb politika.

Mindennemű ásvány- és gyógyvizek és az Előpataki víz főraktára Bihar-, Békés és Szilágy megyék részére.

Ajánlja kifizető saját termései körösvölgyi asztali borait bárhová a városban házhoz szállitva literes üvegekben fehér asztali ó vagy új bor literje 72 fillér, Schiller bor 72 fillér, körösvölgyi ó bor literje 88 fillér, akik azonban a városi fogyasztási hivattal az adóra kiegyeztek, literenként 20 fillérrel olcsóbban kapják.

Mindennemű friss gyümölcsök: u. m. *Kajszin* és *Francia* barack. Korai kőfte 81 kilós posta kosarakban a legolcsóbb beszerzési helye. — Vidéki megrendelések azonnal teljesítenek. *Raffia* hánccs, szőlőkötő fonál, rézgálicz (kékkötő) pamut a legolcsóbb árban. 82

Szabó István

fűszer, bor, csemege és vadkereskedése,

Nagyvárad, Fő-utca (Dr. Grósz-ház),

városi és vidéki Telephon 251. sz.

a gyászoló özvegygyel kivonaton közlik. Az így megüresedett iskolaszéki tagsági hely betöltése iránt pedig a törvényhatósághoz átirnak.

A Vatikán.

— Mutatvány Lakos Lajosnak *»Európa Békezarója«* című gróf Stadniczy Lászlónak ajánlott s közelebről megjelenő könyvéből. —

De már most keressük és kutassuk a helytelen nevelés, illetve az erkölcsi sülyedésnek azon okát, melyek a felsorolt óriási számú és különböző természetű elvetemüléseket szokták felidézni.

Korunkban a civilizáció tekintetében két osztályt különböztethetünk meg: vagyis a művelt* és műveletlen osztályt.

A művelt osztály nagyon sok embere oly irányú nevelésben részesült, hogy közöttük, a kit a világ gyors szárnyakon röpdülő civilizáció szele *kivülről* és futtában megérint, s kire abból csak valamely *lággy fuvallat is red tapad*, mintha a mellette elszárguló civilizáció egész athmos feráját szivta volna magába: azzal tetszeleg énjének, hogy ő *felvilágosodott*.

Az ily kicsinyes és hiu emberek modern műveltségi tuitengésben szenvedvén, olyannyira önhittek és képzelt felvilágosodottságuknál fogva oly nagy mérvben túlértékelik magukat, hogy *egy náluknál magasabb lény, vagy hatalom létezését nemcsak hogy kétségbe vonják, de sőt nyiltan az atheizmus tanait is hirdetik*.

Es a művelt XX. században az ily kárhuzatos tanokat felidézett *civilizáció folyományát* nevezik ma nagy grandezzával *felvilágosodottságnak*.

Felvilágosodottság!?

Ah! bah!

... Ironia és merő humbug az egész!

A civilizáció eme folyománya nem felvilágosodottság, hanem egy *camara obscura*, melynek miazmákkal felt egészségtelen levegője szépet, jót és nemeset soha nem produkálhat, ellenben csak mételyez, rombol és halomra dőnhet.

Az embereknek iménti kategóriájára a civilizációnak csupán azon része tapadt, mely a tulmodern kor szellemével *karöltve járó igényeket felszigazni s azok kielégítésére az egyéni önzést megteremteni és fejleszteni képes*. Más azonban semmi egyéb.

Es az ily emberek mondják magukat *felvilágosodottaknak*, és az ily emberek nem akarnak náluknál magasabb lényeket ismerni!?

Büszke civilizációt! Mennyire szatirálnak téged hű lovagjaid! Azok az apró lovagok, kik csupán a *külsőségnek hódolva, a bensőkkel, eszményi és lelki dolgokkal mit sem törődve*, mint a nagy nyilvánosság előtt szerepet játszó, hódító, bódító és irányadó *látszatnak élnek csupán*.

Es mivel ezek a küllátszatnak élő lelki törpék, egy fensőbb lény létezését tagadják és kétségbe vonják, szellemi és fizikai énjükön kívül *egy eszményi tanácsadó híján vannak*, elhatározásaik és cselekvényeik megfogamzásánál, illetve végrehajtásánál, nincs ki nekik a helyes irányt sugalmazhatná, vagy ha esetleg talán léves határok között mozognának, őket onnan eltérítse: csak önként érthető dolog, *hogy telteik is minden fensőbb és magasabb sugallat, vagyis lelki inspiráció nélkül, csupán korlátolt alapokra fektetve, keletkezhetvén, azok megnyilatkozása egy nemesebb és eszményibb alakot nem is ölthet*.

De nemcsak hogy nemesebb alakot nem ölthetnek, sőt az így fensőbb sugallat hiányában — tehát ellenőrizetlen — keletkezett cselekmények, minél tovább haladunk idő és civilizációban előre, annál inkább mindjobban a legelitendőbb, legrobotabb, legborzalmasabb és legrombolóbb formákban jutnak kifejezésre.

Az európai művelt *katholikus osztálynak*, az általa évszázadokon át mindig félt tiszteletben tartott *fensőbb lény és hatalom elismerésének megingalására* és megtagadására az

* Ebben úgy a nagy, mint közpöntveltség együttesen számítandó.

impulzust — nem mondjuk hogy szándékosan, de feltétlenül az esetleges konzekvenciák mérlegelésének elmulasztása következtében — az Olaszországban is mindinkább kifejlődött és ténfoglalt civilizáció folytán emelkedett igények a tout prix kielégítését követelő szellem adta meg, és *ezen szellem volt az, mely a mai általános társadalmi betegségeket felidézte s melyekért az erkölcsi felelősség mint felidézőt, kizárólag csak az akkori Olaszország önzését terhelheti*.

Nem könnyedén és indokolatlanul oda dobott szavak ezek, melyek súly és érték nélkül egy szilárd bázist nélkülöznenek, hanem egy a történelmi események egymással kapcsolatos láncolatának természetesen következményeiből merített oly állítás, mely mint látni fogjuk — maga maga által nyer beigazolást.

De hát nézzük: hogyan és miképp?

1860. évben a királyság megalakulásakor, már az egyházi államok nagy részét az olasz kormány, nem is annyira saját erejéből, mint inkább (II. Viktor Emánuel királynak, Möring Károly es. k. oszt. tábornagynak, 1866. évben intezett saját szavai szerint) *»a társadalmi csöcselék«* segítségével — melynek dolgot kell adni — hatalmába kerítette.

Majd ezt követőleg tíz évvel később Olaszországban, mely látva egyfelől Németország területi terjeszkedését, másfelől pedig, hogy az 1866. évben ellentük viselt szerencsétlen háboruja, reá nézve oly kedvező kimenetellel végződött, hogy daczára az általunk történt legyőzetésének azzal mégis egy tartományunkat tudott magához ragadni: felébredt benne az önzés tovább fejlesztése iránti hajlam.

Ezen, alapjában véve nem is igen van okunk csudálkozni, mert hisz két irányban is: t. i. a vizen és szárazon vereséget szenvedni, mégis országokat nyerni, ez valóban oly szokatlan dolog, melynek megtörténhetése nem kismérvű szerencséről tanuskodik.

Ezen szerencsége által oly annyira el lett vakítva, hogy igényei a velencei királyságnak hozzá történt csatolásával még távolról sem nyertek kielégítést és hogy területiális gyarapodása csak ambícióját emelte.

Igy történt azután, hogy már most az olasz egység eszméjének megvalósítását írta zászlajára.

Ehez azonban az Egyházi Allamok magához ragadása szükségeltetett.

Es tekintve a katolikus államok egykori politikai helyzetüket, illetve belbajaikat, melyek azoknak ugy figyelmüket mint kezeiket teljesen lekötötték, az eszme megvalósítása minden nagyobb nehézségnélkülinek ígérkezett, mert mint tudjuk, a német-francia háborúban Franciaország össze lett törve, Ausztria-Magyarország pedig az 1866. évi háboruját nyertette, míg a harmadik katolikus állam, vagyis az apóktól is gyenge Spanyolország belvillongásokkal volt megbénítva — eleve látható volt: hogy Olaszország iménti tervének megvalósítása elé akadályokat nem gördíthetnek.

A mi a protestáns államokat illeti, ezek passzív maguktartása felől az olaszok annál is inkább biztosítva érezhették magukat, mert szinte nyilvánvaló dolog volt az, hogy ezek a pápa érdekében legjobb esetben csak diplomáciai intervenczióra szorítkoznak és hogy fegyveres közbenlépésre nem is gondolnak.

Ehhez járult még azon körülmény is, hogy az Egyházi Allamokat örízetül megszálló francia csapatok onnan visszahivatván, az egyház védelmi ereje kizárólag a csekély számú sveiczi gárdára szorítkozott.

Olaszország tehát ökljoga biztos fölényében, a gyenge és erőtlén egyházi állammal szemben, tervének sikere tekintetében kétséges nem lehetett. Csak az volt a kérdés: *hogy vajjon lesz-e elég erkölcsi bátorsága merész vállalatát keresztül is vinni, s úgy az Egyházi Allamnak, mint a pápa világi hatalmának a kegyelemadófést is megadni?*

Hogy egyes, kevésbé vallásos, mint inkább pusztán eszmékért vakon rajongó *s a dolgok mélyére hatolni nem tudó emberek*, az Olaszországot akkor átható szellem nyomása alatt az egyházzal és annak fejével szemben durva erőszakhoz nyulni akartak, illetve nyultak is — ez

tekintettel azok egyéni lelkük tükrére, talán nem is képzelhetné valamely szigorubb elítélés tárgyát.

Egész más elbírálás alá vonandó azonban a kormánynak felfogása és eljárása, mely az állam és jogrend s így következképen a vallások tiszteletben és épségben tartása, valamint azok sérthetlensége felett szigoruan örködni hivatva van.

Mig az előbbiek eljárása felett a történetíró átsurranhat, addig utóbbinak minden egyes ténykedését tartozik az bonczkés alá venni és azt igazságos és részrehajlatlan bíráló tárgyává tétel, az utókornak átadni.

Ezért nem is térhetünk ki az 1870. évi olasz kormányzat eljárásának bírálata elő sem.

Mint már előzőleg láttuk, Viktor Emánuel akk ri király szavai szerint — jóllehet csupán *»csöcselék«* volt az, mely az egyházi államnak egy részét elfoglalta, mindazonáltal ezen *»csöcselékből«* a vallásos érzületnek, illetve vallástiszteletnek egy bizonyos foka még sem költözött el egészen, mert *hite bölcsőjét, magát Rómát*, mintegy respektálva — hiányzott benne az erkölcsi bátorság azt a többi, attól távolabb eső egyházi államokkal egyenlő eljárásban részesíteni, illetve ezek példájára megtámadni és hatalmába keríteni.

Es mig a vallási érzület egy bizonyos foka a *»népet«* 1860. évben fészélyezte és visszatartotta, addig 10 évvel később, 1870. évben, magánál az olasz kormányzatnál már ily vallásos érzületet nem tapasztalhattunk, mert az éppenséggel nem érezte magát — fészélyezve az Egyházi Allamot, illetve a pápai Világi hatalmat külső szymbolumától is megfosztani azon ténykedésével, hogy azt a maroknyi területet, mit 10 évvel előbb a plebs, még a katolikus vallás feje iránti hitbeli érzületéből meghagyott: most Cadorna kir. tábornok vezénylete alatt, szintén csak kir. hadsereggel magához ne ragadhassa s a *pápa fensőbbiségének eszményi volta iránti tiszteletlenségét az egész katolikus világ előtt ne demonstrálja*.

Valóban nem tudjuk, hogy az akkori olasz kormányzat, illetve Olaszország önző kapzsiságát, avagy annak hite és vallása iránti hallatlan megrendülését csudáljuk-e inkább?

Egy kormányzat, melynek minden egyes tagja a katolikus vallásban születvén, a több mint 100 éven keresztül oly féltve őrzött tradíciókkal szakítva, azokat utjából durván félrelökve s mintegy vallását is részben megtagadva *ökljogot használt az ellen, ki előtte, vele született erős hite szerint, bár Isten földi helytartója és megszemélyesítője, annak maroknyi országát tőle mégis elveszi, őt magát pedig, ki szintén csak előtte szent és sérthetetlen kell hogy legyen: hatalmától megfosztva hivei előtt mintegy megalázza*.

Ez a legeklatánsabb kifejezője a mai nagyműveltségű kor vallásérzékű világának.

Hol itt a vallásos érzületnek és vallás iránti tiszteletnek *csak egy szemernyi nyoma is?*

Egy magyar mágnás tragikus halála.

Még élénk emlékezetében van a közvéleménynek gróf Vass Albertnek, a fiatal magyar mágnás világ egy kiváló ambíciózus tagjának váratlan tragikus halála.

A szabadság eszméjéért lelkesülő ifju abban hagyta párisi tanulmányait és mindenképpen a bürok táborába iparkodott. Azonban a sors másként akarta.

Négy nappal a békekötés előtt Lourenzó-Marquezből két társával és egy kaffer szolgájával a *Sabi folyó mentén* az angol utvonalon keresztül kívánt a köztársaság területére jutni. Amidőn a Sabi folyó mentén haladtak, kilencz mérfölyire az angol területen, a folyó partján levő bokrokból egyszerre két angol és őt fekete ugrott ki a háta mögött és harsány hangon kiáltottak feljök:

— Hands up! (kezet fel!)

A kis csapat meghökkenve állott meg s hátra tekintve észrevették, hogy angol őrséggel állanak szemközt. A kísérek menekülni akartak, de a fiatal gróf *állítólag* revolvért rántott elő. E pillanatban egyszerre dördül-

tek el az angol őrszem fegyverei s gróf Wass Albert vértől elboritva halva rogyott az út porába.

Lourenzo Marquezból a mélyen sujtott apóhoz a katasztrófa után következő levél érkezett Telegdy Lajostól a német kolónia titkártól: A levél kisebb bevezetés után áttér az esetre, írja; Szegény kis Wass gróf csakugyan áldozata lett bátorságának, igazán sajnálom, hogy semmit sem tehettem szándéka keresztül vitelének megakadályozásában, de az itteni viszonyokat tekintve, az lehetetlen volt, mert ha feljelentett volna a portugál hatóságoknak, ami az egyetlen mód lett volna, mindenki azonnal tudta volna Wasstól, hogy én adtam fel, mással nem közltem szándékát, és ekkor engem angol kémnek tartottak volna, és ezim itt nemcsak megvetést, de egyúttal életveszélyt is jelent. En mindent megtettem, hogy lebeszéljem, meg is ígérte, hogy még másnap felkeres, de még az este elindult és pár napra reá, mint a mellékelt jegyzőkönyvi kivonatból olvasható, elesett.

Két társa most itt van és ezekkel vettem fel a mellékelt kivonatban közölt jegyzőkönyveket. Azonkívül közlöm a pretóriai német konzul leveleiből azon passzust, mely Wassra vonatkozik, amelyben ez áll:

Spiegelhalter, az állítólagos Wass grófnak egyik társa kijelentette, hogy a hajón megismerkedett a gróffal és egy hollandival. Lourenzo-Marquezből máj. 8-án elindultunk és midőn Babeston felé haladtunk, máj. 12, vagy 13-án egy őrsapat 2 fehér 5 fekete bennünket megtámadott és a gróf életét vesztette. E hirt. mondja a német konzul, a vezénylő tábornok megerősítette.

Telegdy aztán bő kivonatban közli gróf Wass utitársainak vallomásait.

A két utitárs Spiegelhalter aschaffeni fogorvos és Emont Frigyes kaapmideni vasúti tisztviselő vallomásai feltűnően eltérnek egymástól, és alapos okot adnak arra, ahogy ezek közül az egyik az *áruló* szerepre vállalkozott, és ezért történt, hogy úgy a grótot, mint a szolgáját az őrség lelőtte, míg a két utitársat jutalom fejében menekülni engedték.

A két utitárs közül az egyik mondja, mihelyt az őrség megtámadott, a gróf revolvért rántott és ezért lelőtték.

Ezzel a hírrel teljesen ellenkezik az angol hivatalos jelentés, a mely az egész esetet csak egy szerencsétlen véletlennek iparkodik feltüntetni. Már pedig, ha a gróf fegyvert rántott volna, úgy az angol hivatalos jelentés ezzel okvetlenül védekezett volna.

Spiegelhalter, az egyik utitárs vallomása szerint a grótot az őrség golyója szíven találta és rögtön meghalt, és az utitársak erőlyes és határozott fellépése következtében tettemtet el, a mennyiben a jegyzőkönyvek arról tanuskodnak, hogy az őrség vonakodott a grótot eltemetni.

Gróf Wass Béla, a mélyen súlyos családapa egy megbízottja már kin tartózkodik, hogy lehetőleg kikapcsolja, hogy hol nyugszik a fiatal gróf teteme, mert mihelyt ez sikerült, a gróf külföldre utazik, és a fia tetemét haza szállíttatja.

UJDONSÁGOK.

Nagy tűz Nadányteleken.

Oriási tűz pusztított az elmúlt napokban Nadánytelek községben, mely a lakosság összes gabonatermését tönkretette. Részletes tudósításunk a következő:

Mezei Adolf cséplőgép tulajdonos csépelte az idén Nadánytelek község lakosainak buza-termését, mint bennünket értesítenek, egy ócska rossz állapotban levő géppel. A nagy forráságban a gép erősen szórta a tüzet, s így az egyik buzaasztag tüzet fogott, mielő a többi is meggyuladt s mintegy 2000 *kérszt gabona* porrá égett.

A tűznek elejét lehetett volna venni, ha a Mezei emberei nemcsak a Mezei gépe meg-

mentésén dolgoznak, mert az először meggyuladt asztagot hamar szétszedhették volna.

Igy aztán a fejetlenségnek s egyoldalú munkának az lett az eredménye, hogy mind a gép, mind pedig a lakosság féltett kincse, az idén pedig épen bőnek mutatkozó termés a láng martalékvá lett.

A megrémült falusi nép, a mint a harangok félreverését meghallotta és értesült a tűz hollétéről, elkeseredve rohant dűhében felgyerkezve dorongokkal és vasvillákkal a mezőre, a veszedelem színhelyére, hol látva a tűz okozta nagy pusztítást, halálra keresték a gépészt és fűtőt, azonban ezek kerekét oldottak a nép ítélete elől.

A gép biztosítva volt, de a buzaasztagok nem.

A lakosság ekeseredése nagymérvű, mert így megfosztva kenyertől, a legnagyobb inségnek néznek elébe.

A hatóság bizonyára alapos vizsgálatot indít annak kiderítése céljából, hogy a nagy károkkért kit terhel a felelősség.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Kettős ünnep.** Ma vasárnap és holnap hétfőn ünnepet ül a katolikus világ. A mai napot szeptember első vasárnapját az őrangyalok tisztelésére szenteli a katolikus egyház, holnap hétfőn pedig a boldogságos Szűz Mária születésének ünnepét üljük, mely napot a magyar katolikusok Kisasszony napjának nevezett el. Mindkét napon az összes templomokban ünnepélyes szent misék fognak tartatni. Holnap Kisasszony napján tartatik meg az aradmezei Mária-Radóán a szokásos híres kisasszony-napi lúcsu, melyre mintegy 50-60 ezer ajtatokodó sereglik össze az ország minden részéből. Városunkból is sokan mentek el az idén is a Mária-radóai lúcsura. E napon különben a nem messze fekvő Szent-Jobbon és Rézbányán is van lúcsu, melyen szinte sok résztvevő lesz Váradról.

* **400 iparos deputációban.** A magyarországi ipartestületek, tudvalevőleg október hó 18., 19. és 20-án Nagyváradon tartják meg országos kongresszusukat. Erre az alkalomra mind a 311 magyarországi ipartestület és a 16 magyarországi kereskedelmi és iparkamara egy vagy több tagot küld. A három napi tanácskozással felvett ügyek legtöbbje országos jelentőségű s az iparosok léteérdekét felölelő; de ezeken kívül az önálló vámterület kérdésével is foglalkozik a magyar iparosok legkiválóbbjaiból álló országos gyűlés. Mint halljuk, *demonstrálni akarnak az önálló vámterület felállítását mellett.* A kongresszus befejezése után az összes kongresszusi tagok, közel *négyszázan, deputációba mennek a kereskedelmi miniszterhez s az önálló vámterület létesítését kérik.* Tehát alkalma lesz a miniszternek, hogy lássa, miként az egész ország iparosága nemcsak melegen óhajlja az önálló vámterületet, hanem a magyar ipar egyetlen mentő eszközéül tartja.

* **A törvény és a bíró.** E címen írta meg a „Nagyváradai Napló” egyik munkatársa azt a cikket, melyben megtámadja *Fassietörvényeségi bírót* azért, mert utasította *Oláh Lajost*, hogy ne a becsületszavára, hanem a tör-

vény által előírt esküforma szerint Istenre esküdjék. *Fassie* evvel csak elismerést érdemlő kötelességtudásáról tett tanubizonyságot s éppen ezért nem szorul védelemre, de az eskü ellen való rugkapálás rászolgál az ügyészi beavatkozásra. Hogy a polgári becsületszót milyen kevéssé becsüli a magyar, eléggé mutatja az a körülmény, hogy az adót is polgári becsületszóra szokták — letagadni. Okosan intézkedik azért a törvény, hogy a bíróság előtti állítás igazolására mindeneknél erősebb alapot kíván s parancsolólag írja elő az Istenre való esküt, hogy aki mindent lát és tud, az legyen tanuja az állítás igaz voltának. Erről különben felesleges vitatkozni azzal, aki olyan *»bölcs«*-nek tartja magát, hogy Istent sem akarja észrevenni.

* **Jótekonyság.** Jólelkű emberek nagy örömet szereztek az Erzsébet leány-árvaház növendékeinek. Most gyümölcs érés idején az árváknak is juttattak terméskükből. Ede N. ur 1 putton almát, Sal Ferenczné 1 putton körtét, Plander Sámuel 8 liter tejet és 14 dinnyét adományozott, mely jótekonyságokért ezután mód köszönetet az árvák nevében özv. báró *Gerliczy* Félixné elnökö.

* **Bizottsági ülés.** Nagyvárad város székeségi és közlekedési szakközösége kedden, szept. 9-én délután 3 órakor ülést tart.

* **A csonka vártorony.** A nagyvárad vár már régen elvesztette stratégiai jelentőségét s a katonaságnak ma nem egyéb, mint egyszerű lakotanya. A vártemplom év tizedek óta ruha-raktár, csupán a pusztá vártorony jelzi még, hogy valamikor templom volt alatta. A lakotanyák javításával egyidejűleg megtakarították a toronyt is és a nagyvárad parancsnokság a csonka torony tetejére szélvitorlát és villámhárítót tette. Azonban csak pár napig volt feant az új dísz, mert a temesvári hadtestparancsnokságtól megjött a parancs, hogy a katonai kincstár nem fedezi a villámhárító és szélvitorla felállítási díját, sőt a bármiként előálló kárért, amely az új dísz által állhat elő, a várparancsnok a felelős. Nem telt el 24 óra a hadtestparancsnokság átirata után, ismét olyan csonka lett a torony, mint azelőtt.

* **A becsületes megtaláló.** Ujabbán egy nagyváradai cégnek az az ötlete támadt, hogy olyan reklám czédulákat terjesztett, melyek félig-meddig a régi, de még most is forgalomban lévő tíz forintoshoz hasonlítanak. Különösen a bal oldala jó két ujjnyi szélességben valóban tízes alakú és bizony könnyen félre lehet vele vezetni még gyakorlott embert is, ha úgy van összehajtvva, hogy a papír e része kerül felől.

Tegnap érdekes dolog történt egy ilyen reklám-tízessel.

Egy fő-utcai üzlet előtt többen állottak és közülök az egyik tréfából egy ilyen tízest a földre ejtett akarattal, akkor, mikor előtte senki sem ment el.

Nemsokára egy paraszt asszony jött a hid felől és egy-két lépésnyi távolságból már észrevette a tízest. Mikor odaért, hirtelen a zsebkendőjét rálőkte és a tízessel felemelte.

Az illető uri ember rákiáltott, hogy minek veszi fel azt a tízest, mikor nem az övé.

— Már kérem szépen az enyém volt az, hiszen épen most ejtettem el a zsebkendővel együtt, felelé a *»becsületes megtaláló«* asszony.

Hamar elsielt az asszony és csak Kiss Dávid előtt nézte meg, hogy mit lelt és mikor szét bontva az összegöngyölített papirost, észrevette, hogy nem papír pénzt, nagy busan eldobta.

* **Két sajtó p. Bonitz** Ferenc az *Alkotmány* szerkesztője sajtópert indított *Olay* Lajos képviselő ellen. — *Benedek* Elek tegnap megbízta dr. Sebastyén József ügyvédet hogy *Győrty* Gyula orsz. képviselő és a *Magyarság* című napilap ellen sajtópert indítson.

* **Adományok a városi árvaháznak.** Városunk több jószívű ura és urhölgye megemlékezett azon szegény gyermekekről, kiknek nincs senkijök. Ezen kegyes szívű adakozók elküldték az árva gyermekeknek felesleges gyümölcsöket, hogy rajtok némileg segítsenek. A jószívű adakozók a következők: Nagyvárad város árvaházának növendékei részére özv. báró *Gerliczy* Félixné szü. Korniss Lujza grófnő egy kosár ribizlit, *Pácz* Sándor premontrai rendű kanonok ura a premontrai rend nevében egy putton szilvát, *Sal* Ferenczné két putton körtét, *Huzella* Gyuláné egy putton szilvát, *Gyurkovits* Kornélné egy kosár körtét, ifj. *Moskovits* Miksa egy putton szilvát, *Das Echerolles* Krusoeér Gilbert 10 üveg bort és *Hegedüs* János egy putton körtét ajándékozott, mely kegyes adományokért az árvaház igazgató választmányának nevében a gondnoki hivatal ezton is hála köszönetét nyilvánítja és a nagy közönség részéről a városi árvaház növendékeinek további segélyezését és pártfogását tisztelettel kéri.

* **A nagyváradai Robinson.** Van Nagyváradnak egy sajtóságos külsejű lakója, kit ha látunk, rögtön eszünkbe jut Robinson Krusoe, kinek élete folyásáról oly sokat olvashattunk. Ez a mi saját külön Robinsonunk az Uri-utcán lakik egy előkelő családnál, hol urasan élhetne, ha ő élne olyan ételekkel és italokkal, mint más rendes ember. Ő neki csak az kell, mit a disznó eszik. Továbbá talán mióta él, nem borotválkozott, haját nem nyíratta, mert haja oly nagy, hogy mint a nők, kontyot visel és bajusza is oly terjedelmes, hogy a füle teler. Így járt-kelt az utcán ez érdekes alak mind a tegnapi napig. Ha az utcán megjelent, mindjárt csődület támadt körüle és egész utján megjegyzésekkel kísérték. Ő azonban e nem mindennap látható viselettől nem akart sehogysem megválni. Tegnap végre a rendőrség hivatalos uton fosztotta meg ékességétől a nagyváradai Robinsont. Mint értesülünk, erőszakkal bevitték a rendőrségre, és egy előhívott fígaróval megtisztították a fejét, a haját lenyírták, a bajuszából is a felesleges részt levágták és megborotválták. Így lett Nagyvárad szegényebb a ritkaságában és így fosztott meg a rendőrség egy embert egyedüli örömétől — a kontyától és füle telerhöz bajuszától.

* **A Polgári takarékos és segélyszövetkezet** befizetési ünnep miatt holnap, azaz hétfőn délelőtt 9-től 11 óráig teljesítendő.

* **A jövő évi virilisek.** Nagyvárad város legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállítására illetve kiközösítéséről az előhívott által adómenekként összeállított kimutatás az 1886. évi XXI. t. cz. 25. §-a értelmében f. évi szeptember 4-től szeptember hó 11 napjáig bezárólag terjedő 8 napi közszemlére az irodai igazgató hivatalos helyiségében kitétetik. Erről az érdekeltek oly felhívással értesítettek, hogy a névjegyzék elleni felszólalásaikat f. évi szeptember hó 12 és 13-ik napján d. e. 9 órától 12 óráig a városház tanácsmestermében üléselő igazgató választmány előtt szóval vagy írásban megtehetik. Figyelmeztetnek továbbá azok, akik a fenebb hivatolt törvény 26. §-ában foglalt kedvezményt (egyes állami adókat kétszeres számítását) igénybe venni kívánják, hogy a 27. §. értelmében az ülések tartama alatt az igazgató választmány előtt szóval vagy írásban jelentkezzenek és jogosultságukat igazolják, mivel ellenkező esetben az adó kétszeres számításának kedvezményétől elesnek. Nagyvárad, 1902. szeptember hó 3-án. Rimler Károly polgármester.

* **Segítség az orvosok árváinak.** A budapesti tudomány egyetem orvostudományi tanáraitól alapított sebészek segítő egyesülete nevében Dr. *Thanhofer* dékán a következőket hozza, az előregedett, vagy valamely járvány követ-

kezében munka képtelenné vált, szegény sorsu orvosok, vagy járványos betegségekben elhalt orvosok özvegyei tudomására: hogy a budapesti orvostudományi alapítvány és a volt sebészhallgatók segélyegyletének alapja, olyan elszegényedett orvosok, segélyezésére fognak fordítani, kik agkoruk miatt hivatásukban, különösen ragályos járványok által munkaképtelenné váltak. Segélyt nyerhetnek az évi kamatokból valamely epidemianak áldozatul esett orv. doktorok hátramaradt és va. yontalan özvegyei is, különösen, ha kiskorú gyermekeik vannak. Felhívja ennél fogva az egyetem dékánja azon orvosdoktorokat és az egyetem munkőit oklevelet nyert sebészek bárhol tartózkodó özvegyeit és árváit, hogy amennyiben segélyben részesülni óhajtanak, kellően felszerelt s megokolt folyamodványaikat az orvos tanártestülethez intézve f. évi szeptember hó 30-ig az orvostudományi dékán hivatalban Budapestben benyújthatják.

* **A hétről.**

Apróságok: Zágrábban horvát testvéreink nem csak *tüntelnek*, de a feltört boltokból sok mindent *el is tüntelnek*.

Keeskeméthy leveleit a P. H. ingyen mutogatja, pedig a fővárosnak kellene azokat mutogatni *belépő díj mellett*. Hátha ugyis megtérülne valami az elsikkasztott millióból.

A magyar parlament köszönő iratot küldhet a horvátoknak és a szerbeknek. Mind a ketten megérdemelték, hogy *a magyarok* döngessék el őket. De ők megkímélték bennünket ettől a fáradtságtól. (*Kakas Márton.*)

* **Tolvaj asszonyok.** A magyar államvasutak Budapest-zimonyi vonalán rendes szokásban van, hogy a Budapestről induló vonatokkal. a kalauzok elnézéséből úgy éjjel, mint nappal egy-két gyümölcsárus kofa utazik a vonaton, a kik a robogó vonaton sorba járnak a kocsiszakaszokat és árúkat kínálják eladásra. Az utazó kofák közül Máthé Ilonának, soroksári lakosnőnek volt a legtöbb privilégiuma, a ki egy időben a Budapest-ujszászai vonalon utazgatott, de a kit a rákoskeresztúri nyaraló állomáson egy párszor rajtakaptak szénlopáson s miért feljelentés is történt ellene. Ettől fogva az élelmes kofa megváltoztatta az utirányt és a Budapest-szabadkai vonaton kezdett utazgatni, de rendszeren az esti 10 óra 20 perczkor induló vonattal. Az élelmes kofa sorbajárta a kocsiszakaszokat, kínálgatta gyümölcsseit s ahol alvó közönségre talált, a mit tudott ellopta. Tegnapelőtt azonban rajtavesztett a turpisságon, mikor a vonat Fülöpszállás felé közeledett, egy másodosztályú fülkébe nyitott be s mivel a fülkében csak egy utas volt s az is aludt, a kofa beemelte a kis fekete bőrtáskát a polcra s ezzel tovább akart menni. Brantner József újvidéki lakos — így hívták az alvó utast — fölébredt, észrevette a manipulációt s megragadta a kofa kezét és nem is eresztette el, a míg a vonat Fülöpszállásra nem érkezett s ott azután átadta az illetőt az állomáson jelen volt cse. dőrségnek, mely a szabadkezü asszony-ságot pártfogásába vette.

* **Elmulaszthatatlan kötelességünknek tartjuk a közönség figyelmét felhívni *Háasz Manó helybeli kereskedő cég* mai hirdetésére, mert az mindenkit kell, hogy érdekeljen.**

Mivel e cég az ő óriási forgalma által azon helyzetben van, hogy mindenkit meglepő olcsó árban adhatja a legdivatosabb árúkat.

IRODALOM.

Európa békezevarója.

A külügyi politikai irodalomnak érdekes újdonsága jelenik meg nemsokára a magyar könyvpiacon. *Lajos Lajos*, Nagyvárad városi levéltárnoka, a politikai irodalomnak régi érdekes munkása írta a könyvet, melynek címe *Európa békezevarója* lesz. Ez a nagy

tanulmányra valló s európai érdeklődésre méltán számot tartó munka felüléli az európai államoknak legújabbkori történetét, alakulását — figyelemmel mindig a nemzetközi viszonyokra és hazánkra. *Lajos Lajos* régebben megjelent munkái feljogosítanak a reményre, hogy minden ízében eredeti és érdekes munkát nyer a szegényes magyar irodalom legújabb művében is. Volt alkalmunk bepillantani a mű egyes részleteibe, — örömmel várjuk annak megjelenését. A műnek egyik legérdekesebb fejezetéből közlünk ma sikerült mutatványt, ajánljuk ezt is, a közelebb megjelenő munkát is olvasóink érdeklődő figyeimébe.

Uj tankönyv. Sebő Imre helybeli könyvkereskedő kiadásában új tankönyv jelent meg. Címe: *Kereskedelmi fejszámolás*, írta: *Koltzmann János*, a helybeli felső keresk. iskola tanára. A mű a keresk. szakoktatásban nagy hiányt van hivatva pótolni, mert a mint ezt tudjuk, a ker. iskolákban eddig a fejszámolással nagy mostohán bántak, és alig foglalkoztak vele. Pedig hát azt lehet mondani, hogy gyakorlati haszna sokkal nagyobb, mint az írásbeli számolás, mert hiszen jól tudjuk, hogy ez életben bizony többet számolnak fejből mint írásbelileg. És a ki jól tud fejből számolni, az írásbelileg még jobban számol. A feladatokat, melyek mellé az eredmény is ki van téve, a szerző úgy választotta, hogy sem nem nagyon könnyűek, sem nem nagyon nehezek. Es ez a feladatuknak helyes megválasztása a könnyed kivitelj módok mellett éppen főérdeme a könyvnek és biztosítja a fejből számolás tanításában a sikert. Mert hiszen jól tudjuk, hogyha a feladatok túl könnyűek, akkor nem mozdítják elő a számolni tudást és a tanuló unatkozik, ha pedig nagyon nehezek, akkor a tanuló bátortalan és a tanításban élénk előrehaladás helyett fennakadás lesz. Végül megemlítenénk a könyv utolsó fejezetét, melyekből a tanuló teljes tájékozottságot nyer a váltószámítás — értékpapír — és külföldi váltó számításban.

TANUGY.

Beiratkozások a kereskedelmi iskolában.

A Nagyvárad Kereskedő Tanonciskolában a beiratkozások szeptember 9., 10., 11. és 12. napján fognak megtörténni — mindig délután 3 órától 5-ig.

Az előkészítő osztályba azok a tanoncok vétetnek föl, kik az elemi iskola IV-ik osztályát sikerrel végezték.

A tanonciskola I. osztályába azok léphetnek, kik a középiskola vagy polgári iskola II-ik osztályáról mutatnak föl bizonyítványt, minden tantárgyból legalább elégséges eredményvel.

A II-ik és III-ik osztályba való felvételre az előző tanonciskolai osztály sikeres elvégzése jogosít.

Első beíráskor a tanonczszerződést is be kell mutatni.

A beíráskor fizetendő 20 korona tandíj fejből és 30 fillér az ellenőrző könyvecskéért, 60 fillér könyvtáridij.

Az előadások szeptember hó 14-én okvetlenül megkezdődnek, tekintet nélkül az addig beírt tanulók számára. A ki tehát tanonczát a jelzett határidőig beírni nem mulasztja, az elsőfoku iparhatóságnál be fog jelenteni a további szigorú eljárás végett.

E helyen figyelmeztetem a tanoncztartó főnököket az 1884-iki ipartörvény 17. t.-cz. 82. §-ára, amely határozottan kimondja, hogy a tanoncz, míg tanítási ideje tart, köteles iskolába járni. Ezenél fogva az iskolai év folyamán bármikor felfogadott tanonczot okvetlenül be kell iratni, különben az elsőfoku iparhatóság a mulasztók ellen az igazgatóság bejelentése alapján a törvényes lépéseket szigorúan meg fogja tenni. Arra is felhívom még a főnökök figyelmét, hogy tanonczaik ellenőrző könyvecskéjét a ta-

nitás minden napján a megfelelő rovatban irják alá ellenőrzés végett, mert tanonczaik igazolatlan óramulasztásáért az esetben is felelősek, ha iskolába eltávoztak ugyan az üzletből, az előadás azonban nem voltak jelen. A tanulónak előadásban való megjelenését a napi helyegzővel tünteti fel az iskola.

Egyéb tudnivaló a beírás alkalmával fog a tanoncokkal közöltetni.

Nagyváradon, 1902. szeptember 6-án.

Dr. Kováts S. János,
igazgató.

Igazságszolgáltatás.

Többszörös ítéletek.

A nagyvárad kir. törvényszék büntető tanácsa Böhm Jenő elnöke alatt lopással vádolt Tőkés Boldizsár és Nemes Károly asztalos legényeket jogtalan elcsátítás vétségéért 14 napi fogházra és husz korona pénzbüntetésre ítélte.

Szepesi Mihály notárius tolvajt pedig, ki 8 érig sinylődött már börtönben, 18 rendbeli lopásért, orgazdaság miatt 1 évi börtön büntetésre ítélte.

A lopás még a mult évben történt, ugyanis szeptember 20-ika éjszakáján Tőkés Boldizsár és Nemes Károly asztalos legények betörttek Lányi Gyula szücsmester raktárába s onnan 17 darab kikészített bőrt loptak el a Szepesi biztatására, a ki aztán a lopott bőrt gondozásába véve a Nagypiaczon árulhatta. A rendőrség aztán itt elcsipte a már többször büntetett tolvajt és orgazdát, a kire aztán ma huzták rá a törvény paragrafusát.

SZINHÁZ.

Mükedvelői előadás a színházban.

Az iparos ifjak ma, vasárnap és holnap hétfőn tartják meg színelőadásukat a Szigligeti-színházban. Ez alkalommal a *Ozidány* kerül színre. Tegnap tartották meg főpróbájukat, mely a legjobb sikerrel biztat. Jegyek a hétfői előadásra is már ma válthatók. Az előadás fél 8 órakor veszi kezdetét.

NYILTTER.

Nagy teke-verseny

==== több értékes díjjal. ====

Van szerencsém tisztelt vendégeim, jóakaróim becses tudomására hozni, hogy

ma, vasárnap, szeptember 7-én

nagy
tekeversenyt

rendezek, melyen több értékes tárgyak lesznek kijátszva.

Kezdeté d. u. 2 órakor, vége este 7 órakor.

Számos látogatást kérve, maradok
kiváló tisztelettel

Kecskeméty István,
vendéglős.

CREOLIN!

ÁLLATGYÓGYSZER.

Legjutányosabban kapható:

Krugstein Izidor utóda

ROSENBERG IZSÓ

czégnél.

307

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca.

TÁVIRATOK.

A király a kiállításon.

Pozsony, szept. 6. A király a jövő héten meglátogatja a kiállítást — mint már jelentettük. Azután elutazik Sárvárra, ahol a hadgyakorlatok kezdődnek.

Pozsony, szeptember 6. A holnap délelőtt 11 órakor Frigyes főherceg által megnyitandó kiállításon számos külföldi, köztük francia, angol egyesületek is bejelentették látogatásukat. Általában a kiállítás iránt külföldön is nagy az érdeklődés.

A trónörökös a halászkiallításon.

Bécs, szeptember 6. (Saj. tud. távir.) A trónörökös megnyitotta a halászkiállítást. Magyar részről Kiss földmívelésügyi államtitkár fogadta. Érdeklődve kérdezősködött a magyar halászatról s hosszasan beszélgetett magyarul az államtitkárrel.

Legujabb hír a kiegyezésről.

Budapest, szept. 6. (Saj. tud. távir.) A kormányok megvitatták a fentmaradt differenciákat. A vámtételekre nézve megállapodtak, úgy hogy az ellentétek lényegesen csökkentek.

Spanyolország és a Vatikán.

Madrid, szeptember 6. A Vatikán jegyzékével a minisztertanács csak legközelebbi ülésén fog foglalkozni. Egy idevaló lap azt mondja, hogy a Vatikán ragaszkodik ahhoz, hogy a konkordátum az összes kongregációkra vonatkozik és nem hajlandó ebben a kérdésben újabb tárgyalásokba bocsátkozni, de hozzájárul olyan bizottság kiküldéséhez, amely a papságnak a kormányhoz való viszonyát szabályozza. (M. T. I.)

Horvát zavargások.

Zágráb, szeptember 6. Az éjjel folytatták a letartóztatott tüntetők kihallgatását s a kihallgatás eredménykép elrendelték Frank Ivánnak, Frank képviselő fiának letartóztatását. A vidékről beérkező jelentések teljesen megnyugtatók. Rendzavarás sehol sem történt (M. T. I.)

Szell a pozsonyi kiállításon.

Budapest, szept. 6. (Saj. tud. távir.) Szell Kálmán miniszterelnök a kiállítás megnyitására este Pozsonyba utazott.

Az angol király képviselője.

Szimla, szept. 5. Az indiai alkirály a kormányzósági tanácsban beszédet mondott, a melyben bejelentette, hogy az angol királyt a delhi koronázáson a connaughti herceg fogja képviselni. A koronázás december végén lesz. Az alkirály közölte továbbá, hogy a legutóbbi esőzések teljesen eloszlatták az éhínségtől való félelmet. (M. T. I.)

A »Times« a Kossuth ünnepekről.

Budapest, szept. 6. (Saj. tud. távir.) Az angolok világ lapja úgy látszik, sugalmazott cikkben foglalkozik Kossuth ünneplésével s többek között ezeket írja: Szell éppen olyan jó hazafi, mint azok, a kik ünnepelnek, de a miniszterek a király iránt érzett tiszteletből nem vehetnek részt a nemzeti hős emlékének szentelt ünnepen, a ki a Habsburgokat detronizálta s a királyt akkor sem ismerte el, mikor már a nemzettel kibékült.

A német császár és Wirchow.

Posen, szeptember 6. Vilmos császár még Berlinbe való elutazása előtt értesült Wirchow haláláról és az elhunyt családjának részvét táviratot küldött, amelyben kifejezi részvétét és fájdalmát azon nagy csapás felett, amely Wirchow halálával a tudományt érte.

Szerbek a horvátok ellen.

Belgrád, szeptember 6. A zágrábi tüntetések és oktalan zavargásokból kifolyólag tegnap este gyűlés volt, a melyen 2000 ember vett részt. A gyűlésen megbotránkozásukat fejezték ki a horvátok kvalifikálatlan eljárása felett és határozatot hoztak, hogy minden horvátot bojkottálni fognak.

Nagygyárosok utja.

Seattle, szeptember 6. Az amerikai kereskedelem terjesztése céljából néhány amerikai gyáros hat hónapra terjedő tengeri utra készül az Oregon gőzössel, a melyet itt tele raknak kiállítási tárgyakkal. A társaság Oroszországot, Kínát, Japánt, a Fülöpszigeteket, Indiát, Mauritust, Dél-Afrikát, Ausztráliát és Havait szándékozik meglátogatni. (M. T. I.)

A martiniquei katasztrófa.

London, szeptember 6. A Reuter-ügynökség jelentí Port-Castriesből (Santa Lucia). A Yare gőzösnek az a jelentése, hogy Martinique-szigetén 2000 ember vesztette életét, a tűzhányónak augusztus 30-ig bezárólag konstataált kitéréseire vonatkozik és nem a szeptember 3-ki kitérésre is. (M. T. I.)

A kínai szerződés.

London, szeptember 6. A »Standard« jelentí Sanghájából tegnapi kelettel: Mackay és a kínai biztosok ma aláírták az angol-kínai kereskedelmi szerződést. A császár új rendeletet készült kibocsátani, a mely a vámpótlékokból származó jövedelmeket véglegesen ki fogja utalni a tartományi kormányzóknak. A csá-

szári kormány tehát kudarcot vallott azzal a kísérletével, hogy ezeket a bevételeket magának biztosítsa. (M. T. I.)

Nord tábornok veresége.

Páris, szeptember 6. A Havas-ügynökség jelenti Cap-Haitienből: Nord tábornok Limben vereséget szenvedett. Több embere fogásba esett, köztük Esmangard Emánuel tábornok és tüzérségének egy része.

A new-yorki tőzsdéről.

New-York, szept. 6. Az értéktőzsde szabálytalanul indult. Az árfolyamok eleinte nagyot estek, később Milwaukee-részvények nagyobb oszlaték hírére emelkedtek és erre az összes papirokban váltakozva emelkedtek és estek az árfolyamok. A tőzsdében hiányzott az erő az árfolyamemelkedés fenntartására. Záratkor fedezéseket végeztek, ami a piac irányzatát megszilárdította. Részvényforgalom 860 ezer darab. (M. T. I.)

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Írta: Sienkiewicz Henrik. 76.

— Már elegendő vagyunk itt. A komp nem bír el ennyi terhet, leszakad, megfulladunk.

Ez a szó hatott és többen is pártolták az indítványát. Nem is engedtek több ember föl a kompra, hanem elindultak.

Az evezők a vízbe merültek, a komp gyorsan távolodott a partról. A rohanó hullámok egy kissé lefelé sodorták. Már a meder közepére értek, midőn Prohorovka felől nagy kiáltozás hallatszott.

— Mi történt? kérdezték a kompon lévőket.

A parton álló tömegben ugyanis rettenetes kavargás keletkezett. Futott a csöcselék, némelyek térdeikre borultak és esdően, ordítva emelték kezüket az ég felé.

— Jeremiás jött! ordították.

— Jeremiás! Jeremiás! Jaj nekünk, kiáltották ezeken és ezeken.

Az evezősök rettenetes erőfeszítéssel dolgoztak, s mint valami könnyű csónak: úgy siklott a vízen a nagy komp.

A prohorovkai parton lovasok tüntek föl.

— A Jeremiás serege kiállították irtózatot borzalomban a kompon lévőket.

A lovasok ide-odanyargáltak a parton, ordítva kérdezték a csöcseléket, végül a kompon lévőkre kiállították.

— Megálljatok! Megálljatok!

Sagloba arczáról csak egy ömlött a fagyos verejték: fölismerte a Bohun kozákjait.

Az őrmester a folyó szélére lovagolt.

A veszedelem azonban jó tanácsot adott Saglobának. A szeme elé tartotta a tenyerét s hosszan nézdelődött, mint afféle félvak ember, aztán ordítani kezdett:

— Testvéreim, ezek a Vsnioviecki kozákjai! Szorítsátok, hé, evezősök! Az Isten szerelmére, siessünk partra jutni! Azok odaát maradtak, azokat hagyjuk a sorsukra és ha szárazra érünk, törjük szét a kompot, hogy át ne jöhessenek rajta a kozákok.

— Gyorsan, gyorsan, nógatták valamenynyen az evezősöket.

Sagloba váltig tüzelte és rémitgette a parasztokat, akik eszeveszetten ordítottak. Így azután nem is értették meg a kozákok kiáltozását, ami ugyancsak javára vált Saglobának. Végre partot értek és nyomban hozzáláttak a komp elpusztításához. Fejszéikkel szétvagdalták a gerendákat és Sagloba egyre biztatta őket.

— Zuzzátok, törjétek, hogy utánunk ne jöhessenek. Jaj! Itt van Jeremiás!

A kompot csakhamar szétörték, de újabb veszedelem fenyegette a menekülőket.

A kozákok a vízbe ugrottak és át akartak usztatni a folyón.

Itt csakhamar újabb csalódás érte. Néhány apróbb kozáksapat ugyanis, amely a határ-őrseget látta el, részben elszáradt, részben a kozákokhoz pártolt. A néhány száz embornyi veszteség is bántotta a herceget, de jobban fájt neki, hogy cserben hagyták a katorái, akik már nem egy diadalt küzdöttek ki számára.

Elitkolta ezt a szomorú hírt serege előtt és vad elszántsággal haladt előre a Dnyeper mentén.

— Vagy megfizetek a gazoknak a vereségünkért, vagy magam is elveszek.

Abban is reménykedett, hogy a hetmanok seregének egy része mégis csak megmenekült, s ha csatlakozik az ő hatezer emberéhez, akkor szembeszállhat majd Chmielnickijvel. Perejaslavból Volodyjovskit és Kuselt kémszemlére küldte azzal a megbizással, hogy a környék minden csónakját és kompját foglalják le. Ryscovnál akarta sereget a külső partra átszállítani.

A két hadnagy rossz hírekkel tért vissza. Csónakot nem találtak, amit nem a nagy hetman vitt el, azt szétörték magok a parasztok, a hercegtől való féltőkben. Néhány portyázó kozákok ejtettek foglyul, akik már részleteket is beszéltek a korzuni vereségről és elmondották, hogy egész Ukrániában elharapózott már a lázadás.

Igy is volt. Mint a tenger árja, úgy borította el a békés földeket a parasztlázadás. A nemesek jórésze már a fölkelők kezére jutott, csak kevesen védelmezték életre-halálra kastélyukat és családjukat.

A Chmielnickij hatalma pedig rettenetesen nőtt. Már kétszáz ezer ember volt a táborban, amely most, a korzuni vereség után alig győzte befogadni az odaözönlő parasztságot. A vezér különben pihenőt tartott és szervezte a sereget, a csöcselék is hadrendre szoktatta. Zászlóaljakra, ezredkekre osztotta az óriási ember tömeget és kisebb csapatokat bízott az öreg, harczedett kozákok vezetésére. Hogy a tűzpróbát kiállják: rászabadította őket a nemesség kastélyaira.

Jeremiás herceg minderről értesült és belátta, hogy ezáltal még nem szállhat szembe Chmielnickijvel. Hetekig eltartott volna, míg csónakokat készíthet ezer embere számára, ez idő alatt ellensége tönkretelheti őt.

Haditanácsot tartott, s úgy határozott, hogy észak felé vezeti sereget Csernigovba, onnét Lubecke, s majd csak Brahinnál kel át a Dnyeperen. Mielőtt azonban nekiindult volna ennek a rettenetes utnak, amely valóságos mocsártengeren vezetett keresztül, a dnyepermenti vidéket akarta meglátogatni, hogy ott, ha lehet, személyének tiszteletével elfojtsa a lázadást, összegyűjtse a nemeseket, s reménytelbe ejtse a tétozózó népet.

Meg is indultak még ugyanazon a napon; elől haladt Volodyjovskij a dragozosaival. Az a vidék, amelyen keresztül mentek, még elég csöndes volt, inkább a rabióbandák garázdálkodtak itt, mint a felkelők. Szétverték őket és karóba húzták az elfogottakat. A parasztság még nem lázongott. Izzalom hevítette ugyan a kedélyeket, tüzelt a szemök és nagy csapatokban szökdöstek át a Dnyeper tulsó partjára, de a félelem még féken tartotta bosszu- és vérszomjukat. De legrosszabb jel az volt, hogy a hercegi sereg közeledtére még azoknak a faluknak a lakossága is elmenekült, ahonnan senki sem pártolt nyíltan Chmielnickijhez. Attól féltek, hogy a mindenható herceg a szemök pillantásából is kiolvassa a legutkosabb gondolatot s megbünteti őket a képzeletben való vétkezésükért is.

Mert rettenetesen tudott büntetni. A Dnyeper két felén ketten entották a várt. Tulnan a nemeseket Chmielnickij, innen a parasztokét a herceg. A nép borzongva jósolta:

— A nap kialszik az égen és pirossá változik el a víz a folyókban, haők ketten találkoznak.

Ez a találkozás azonban egyelőre késett, mert Chmielnickij, a korzuni győztes, aki szétverte a katonaságot, aki foglyul ejtette a hetmanokat, aki most százvezrek élén állott, remeggett, félt Lubnie vaskezü urától. Amit a következők is mutatnak.

Egy napon követség jött a herceghez, aki

Philippovkánál táborozott. Chmielnickij küldöttel voltak, s a herceg parancsot adott, hogy nyomban vezessék elébe. Hat saporogiai kozák jelent meg előtte kihívó, szemtelen arccal, előttük Sukha-Rukha állott, aki ugyancsak fitogtatta a Korzunnál szerzett kapitányi rangját. Mikor azonban megpillantották a herceget, megalázkodtak és rettenetes félelmökben lábaihoz borultak.

A herceg, akit legelőkelőbb lovagjai vettek körül, rájuk kiáltott.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentés

— A Budapesti eredeti távirat a.

Határiratok.

Budapest, szept. 6.

Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.93
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.58
Zab ápr.	6
Káposzta, repce, rug.	96

Értéktőzsde.

Budapest, szept. 6.

Osztók hitel	697
Magyar hitel	701
Államvasút	—
Béni vasút	509.50
Magyar jelölés	473
Salgótarján	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. szept. 6-án.

Magyar aranyjárdék 4%	121.10
Magyar koronajárdék	98
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4,75%	119
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2,75%	101
Magyar keleti vasúti államkötvény 1878-ból	118.60
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.75
Halmérségi jog megváltási kötvény	100
Horvát-szlavónföldterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	204
Tiszszabályozás szept. sorsjegyek kölcsön	103
Osztók járdék papirban	101.60
Osztók járdék papirban	101.40
Osztók járdék aranyban	121.50
Osztók korona járdék	9.50
Osztók államsorsjegyek	152.50
Osztók magyar bank részvény	13.80
Magyar hitelbankrészvény	739.50
Osztók hitelintézet részvény	85.15
Párisi visita	723.50
20 frnkos arany (Napoleon'dor)	1.06
Németbirodalmi márka	117.02
Londoni visita	239.67
20 márkás arany	23.42

Nagyvárad i hetivásár.

Forgalmi kimutatás 1902. évi szept. hó 2-ről. Tiszta buza körülbelül 6500 hltr, kétszeres buza 700hltr, rozs 1300 hltr, 1 árpa 600 hkl, zab 700 hltr, tengeri 120 hltr, burgonya 400 hltr. Marha- és sertésvásár zárva.

SZERKESZTOI POSTA.

Előfizető leánya. Kegyed azt kéri, hogy ki az az Ullérth József? Erre nagyon bajos ilyen formában válaszolni. Annyit azonban az ő nevében is elárulhatunk, hogy 1. nem kath. pap, hanem egy fiatal állami tisztviselő, 2. hogy nem veszi rossz néven ha érdeklődnek iránta, sőt köszönettel veszi s munkálkodásával törekszik ébren tartani az érdeklődést. Más alkalommal ne felejtse el aláírni nevét, mert — nem kap különben választ.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A fürdő- és nyaralási idény alkal-
mával a t. közönség szives figyelmébe
ajánljuk

tüz- és betörésmentes letéti pénztárunkat,

melyben külön és közvellen elzárható
fiókok állanak előnyös feltételek mellett
a bérlő közönség rendelkezésére.

Nagyvárad **takarékpénztár r. t.**
219.

6017—1902. T. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A belényesi kir. járásbíróság mint telek-
könyvi hatóság közzhírré teszi, hogy T. Thury
Ignác végrehajtónak Bongye János és t.
végrehajtást szenvedő elleni 10 kor. tőkekö-
vetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a
nagyvárad kir. törvényszék (a belényesi kir.
járásbíróság) területén levő Nyimoed köz-
ségben fekvő a nyimoedi 151. sz. tkvben A. I.
14, 17., 24. rsz. alatt foglalt ingatlanra az árve-
rést 904 kor.-ban ezennel megállapított kikiál-
tási árban elrendelte, és hogy a fennebb meg-
jelölt ingatlan az 1902. évi szeptember hó 23-ik
napján d. e. 9 órakor Nyimoed község házá-
nál megtartandó nyilvános árverésen s meg-
állapított kikiállítási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingat-
lanok becsárának 10%-át vagyis 90 kor. 40 fill.
készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában
jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi
november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy-
miniszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék-
képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni,
avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében
a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelye-
zéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-
szolgáltatni.

Kelt Belényes 1902. évi július hó 7. nap-
ján. A belényesi kir. Járásbíróság mint telek-
könyvi hatóság.

Előadó bíró helyett:

Petrovits Ferencz,

309.

kir. albiró.

Kiadó lakás.

A Mezey-féle házban (Kossuth Lajos-
utca) egy első emeleti utcza lakás,
mely áll: 4 szoba, 1 alcoven, mellék-
helyiségek s egy üveges terasz a Kö.
rözsre,

1. évi november hó 1-től kiadó.

292

Kiadó magtárak.

A Nagyvárad Takarékpénztár tu-
lajdonát képező katonavárosi Weinber-
ger-féle gyári helyiségben levő üres
magtárak

azonnal bérbevehetők.

Ertekezhetni a Nagyvárad Ta-
karékpénztárnál.

Tisztelettel értesitem a n. b. közön-
séget és t. ügyfeleimet, hogy a vezetésem
alatt álló váltó- és zálogkölcsonüzlet a
Fő-utczáról a Kossuth-utczába, a Biharmegyei
takarékpénztár házába helyeztetett át.

311.

MIHELFI EMIL.

Kávéház és borsarnok

megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség szives
tudomására hozni, hogy Kert-utczán (Imre
Jánosné házában) az Olasz-bodegát elszámolásra
átvettem s azt

modern kávéházi és borozó helyiségnek

átalakítva e hó 6-án kitűnő zene közreműkő-
dése mellett nyitom meg.

Főcéloim a mulatni és szórakozni vágyó
vendégeimnek olcsó és jó kiszolgálás mellett
kitűnő kávéházi italokat és jó olasz és magyar
borokat adni.

Egy kávé 8 kr. — Seifert-féle teke-asztal
1 óra éjjel-nappal 24 kr. — Kártya bármilyen
játssza 20 kr. — Dominó, sakk *ingyen áll* a
t. közönség rendelkezésére.

Borok: Józsi hideg és meleg ételek kap-
hatók. Kitűnő olasz borok 30, 40, 50 kr. literje.
Kitűnő magyar borok 30, 40, 50, 60 kr. literje.
Számos látogatásért esd

310.

Perl Alfréd Frigyes.

Kiadó lakások

1902. november 1-től

a nagyvásártéri Mandl Adolf-
féle házban több lakrész és bolt-
helyiség.

a Galamb-utca 110. sz. ház-
ban egy 2 szobás és mellékhe-
lyiségből álló lakrész

azonnal kiadó.

Ertekezhetni a Polgári takaré-
kpénztárnál, Kossuth Lajos-utca.

308

Elsőrendű
egyenruházati és katonai
felszerelési üzlet.

Egyéves önkéntesek részére

a teljes felszerelések

legjutányosabb beszerzését ajánlja

Ausländer S.

A tüzér tisztikar szerződött egyenruha
szállítója.

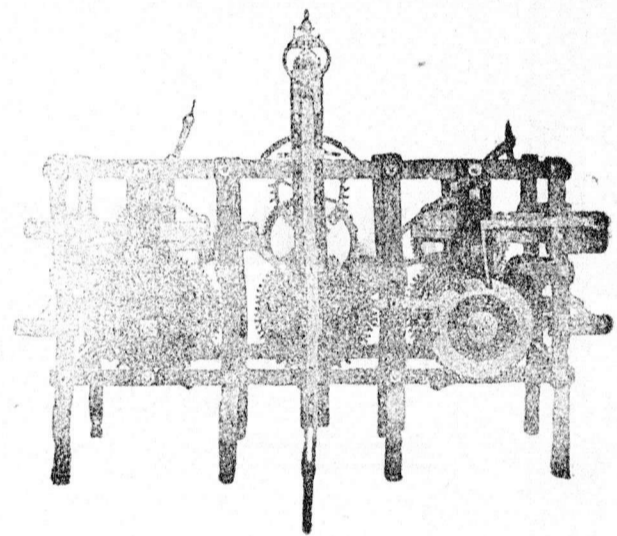
A m. kir. nagyvárad honvéd gyalog és
honvéd huszár tisztikar szállítója.

A m. kir. nagyvárad honvéd hadapród
iskola szerződött szállítója.

Ertesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség, va-
lamint az egyházi és községi előjáróságok becses
tudomására hozni, hogy a 42 év óta fennálló

Daday József ur lakatos és toronyórás üzletét,

melyben 16 éven keresztül mint művezető, voltam
alkalmazva, **átvettem** és ezt személyesen a régi
jó hírnévhez méltóan, a régi cég alatt tovább
folytatom.

Szives pártfogásukat és megrendeléseket, me-
lyeket kifogástalanul olcsón és pontosan eszközök,
kérem és óráimért 10 évi jótállást vállalok, vgyoka
kiváló tisztelettel:

Mezey Dezső,

lakatos- és toronyóra-készítő,
Nagyvárad, Szent János-utca 20 szám.

Telefon-szám 384.

FÜRDŐI MENETREND.

Érvényes 1901. május 1-től.

Nagyvárad—Püspök-fürdő—Felix-fürdő.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad indul	730	950	—	—	450	—	858
Vásártér	722	931	*114	237	420	638	851
V.-Velenceze	740	1000	1135	256	500	656	915
Rontó †	754	1014	1150	309	514	709	929
Püspök-fürdő	805	1025	1155	314	519	714	915
Felix-fürdő érk.	817	1037	1209	328	536	728	933

Felix-fürdő—Püspök-fürdő—Nagyvárad.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Felix-fürdő indul	820	1042	*1215	330	539	732	953
Püspök-fürdő	828	1100	1227	342	556	743	—
Rontó †	832	1104	1232	346	560	748	1000
V.-Velenceze	856	1116	1246	359	614	803	1015
Vásártér	912	1117	102	415	620	810	1030
Nagyvárad	905	1127	—	—	623	—	1033

*-gal jelölt csak vasár- és ünnepnap közlekedik

Kiadó lakás.

A Biharmegyei takarékpénztár Kossuth-
utcai házában

Egy másodemeleti udvari lakrész

két szoba alkov, előszoba, konyha
és megfelelő mellékhelyiségekkel

1. évi november hó 1-től kiadó.

Értekezhetni az intézet I. emeleti üzlet-
helyiségében. 29*

Három magtár

azonnal kiadó a
Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és
terményhitelbank
Nagy-Teleky-utcai házában. 306.

ELEK JÓZSEF

női- és tri diva, vászon- és fehérenemű áruaktára
Nagyvárad, (Szent László-tér).
(Volt KUNZ-czég helyiségében).

Telefon 429.

Ajánlja dusan berendezett őszi és téli ujdonságait, bel- és külföldi női ruha szövetekben, a legolcsóbbtól a legfinomabb minőségig. **Lioni selymek**, meglepő szép és nagy választékban, u. m. Chine és egyszínű **Luisin** tartós, fekete sima és Broekat. Francia és Angol **flanellek** és Velez (Parquet) jó színtartó Blous Matiné és gyermek ruhákra igen alkalmas díszek és mindennemű ruha kellékek óriási választékban, **gallér díszekben** különlegességek.

OBERLEITNER E. és FIAI

es. és kir. vászon és asztalnemű egyedüli bizományi gyári raktára.
Valódi Rumburgi, Irhoni, és Creász vásznak,
legjobb minőségű Chiffonok
és pamut-vásznak.
Menyasszonyi és ujszülött kelengyék. Nagy és futó szőnyegek szép választékban.
Külön gyászruha kelme-osztály teljes kellékekkel.
Mintákat kívánatra bérmentve azonnal küldök.

Kossuth-ünnepre ZÁSZLÓK

megrendelhetők
és készen kaphatók:

Diósy Ferencznél,
Diósy Mihály

csemege üzletében

Nagyvárad, 297.

Olaszi Fő-utczán.

Diszítéshez való czimerek raktáron vannak.

80 kr.

UJ!!

80 kr.

ÓRÁS-ÜZLET

Diószeghy István

műórás és látszerész.
Nagyvárad, Nagy-Teleky-utca 41 szám.

Elsőrendű óra javító műhely, hol minden órát kivétel nélkül egy évi jótállás mellett csak **80** krért javít meg, gyorsan és pontosan.

Továbbá raktáron tart a legjobb gyártmányu fali inga- és zsebórákat.

Egy kitűnő gyártmányu új szekrény óra **1** frt **20** kr.

Egy óra üveg csak **10** kr.

80 kr.

235.

80 kr.

Eddig még nem létezett olcsó árak!

TELEFON: 372.

PANASZKODNI

TELEFON: 372.

nem fog semmi esetre, ki az alant felsorolt

RŐFŐS- és DIVATÁRU CZIKKEKET

nálunk szerzi be.

Női, férfi és gyermek patent és kötött harisnyák, női és férfi ingek, női blousok, karton és flanel aljak, kötények, divatos női övek. Tennis flanel, szép divatos színben, mtr. 17 kr. Igen jó minőségű barchettok, női ruhaszövetek, óriási nagy választékban már megérkeztek és eddig Nagyváradon még nem létezett olcsó árban fognak eladatni.

Paplanok teljesen fél árban.

10 forint bevásárlások után ingyen képek.

TELEFON: 372.

AMERIKAI ÁRUHÁZ

Fő-utca,
színházi Bazar-épület.

TELEFON: 372.

Eddig még nem létezett olcsó árak!

Eddig még nem létezett olcsó árak!

Eddig még nem létezett olcsó árak!

LŐRINCZ MÓR, Nagyvárad, Bémer-tér, Vashid mellett.

Ajánl nagy választékban

iskola hegedűket,

darabját: 2.— 3.— 4.— 5.— 6.50 8.— 10.— forint

Hegedű vonók,

darabja: —.35 —.50 —.80 1.— forint

Iskola-táskák, 25 krtól feljebb.

Könyvszijjak, tolltartók, tentatartók, zsebkések, ollók, ruha- és hajkefék, fésűk, kofferek, kézi táskák, kézi és fali tükrök, esőernyők a legmértékesebb árban.

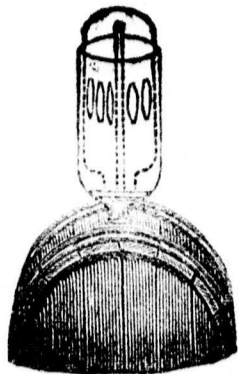
Vadász kellékekből nagy választék.

Dohányzó » » »
Lovagló eszközökből » » »

Az összes raktáron tartott árukról képes árjegyzék kívánatra megküldetik.

Tüzi játék nagy raktár.

Egy ügyes fiu mint tanuló, fizetés mellett alkalmazást nyer.

Szenzációs talál- mány boraink védelmére!

Ezen-Hidraulikus-
aknával lefajtott bon-
nál nem szükséges a
töltőgázt havonta
ismételni. A csapór-
álló bort megmenti a
borvirág, vagyis pen-
észtől, ezáltal nem
lesz soha zavaros és
savanyu, így utolsó
cseppig kristály tisztán
eresztődik le a bor
és fölöslegessé válik
a kis hordókba való
lehuzgálás vagy üvegbe
töltögetés.
Darabja 1 frt. Hozzás-
való 1 üveg desztillin
85 kr. Kapható:

Lőrincz Mórnál
Nagyváradon.

Miért harag-
szol?
barátom.

Talán nem jár jól az órad. Oh hagyd el; ezeknek az óráknak már többé van a javítása mint az egész értéke.

Na ha csak az a baj, ajánlok neked egy jó órást, mely az én órámat is pontosan kijavította, s minden órát kivétel nélkül egy évi jótállás mellett

Csuk 90 krajczárért,

óraüvegeket csak 10 krért ad, ugyszintén a legjobb órákat és ékszereket jutányos árban raktáron tart.

Kepes Márton, 226.

művészi Nagyváradon színház oldala mellett.

Uj üzlet! Szabó Testvérek Uj üzlet!

Nagyvárad, Zöldfa-utca, (a «Zöldfa» sörcsarnok mellett.)

Az őszi ruhák megérkezése folytán

helyszüke miatt az összes nyári cikkek, ugymint **kartonok-, batisztok-, napernyők-, ingblousok-, csipkék-, és fejre való kendőket** minden elfogadható árban árusítjuk.

Fő-üzlet:

Zöldfa-u. elején.
Telefon sz. 386.

HÁASZ MANÓ kézmű és divatáruház.

Fiók-üzlet:

Amerikai áruház.
Telefon sz. 386.

Figyelemmel kérek lenni arra, hogy nálam a most kezdődő iskola évadra beszerezhető bármely intézet előírása szerint egy fiók, mint leánykák részére **szükséges összes kellékek.**

Ugyszintén bármely **rőfös és diszítési** cikkekben szinte meglepő nagy raktár a legdivatosabb kivitelekben. S tekintettel a mindenképpen által ismert óriási forgalmamra, oly szolid és olcsó árban, mint nálam, semmi félsz cikkek be nem szerzésére.

S ez **olcsó árak** mellett is minden vevőnek ki 10 frt. értékűt vásárol, még ha részletekben is,

egy életnagyságu fényképet készítek

55 cm. széles, 75 cm. magasságban bármely átadott fénykép után teljesen ingyen, csupán a pas-partourért fizendő frt. 1.50.

HÁROM és NÉGY KEREKŰ GYERMEK KOCSIK.

Szülők figyelmébe.

Az iskolászezon beálltával ajánljuk az alant jegyzett árukat, melyek egy a finom minőség, mint olcsóság tekintetében minden versenyt felülmúlnak. — Intézetekben lakó leánykák részére ingek, nyári és téli bugyogók, törülközők, háló kabátok, zsebkendők, kötények, harisnyák, fürdő ingek, fiókkal ellátott tükrök, evőeszközök, tányérok, mosdótálak, ritka és sűrű fésűk, ruha és fogkefék, reggeli cipők stb.

Előnyomott kézi munkákban és színes pamutokban nagy választék.

Tanulók részére iskolai táskák, tolltartók, tentatartók, notesek és mindenféle iskolai cikkek kaphatók

137

a legjutányosabb árak mellett.

Szíves pártfogást kér teljes tisztelettel

Friss és Társa, korona és fillér-bazár, Fő-utca.

UJSZÜLÖTTEK RÉSZÉRE TELJES KELENGYÉK.

Gyermek játékszer.

Esőernyők és ajándéktárgyak

A helybeli és vidéki
 === összes tanintézetekben és iskolákban ===
 használatban levő

TANKÖNYVEK,
 SEGÉD-KÖNYVEK,

mindenféle **író- és rajzszerkek,** a legjobb
 minőségben és a legjutányosabban kaphatók:

SEBŐ IMRE = könyv- és papirkereskedésben =
NAGYVÁRAD,
 Fő-utca, Oláry-ház,
 az Orsolya-zárdával szemben. 295.

==== Helybeli és vidéki telefon-szám. 276. ====

Kálmán Sándor
 ékszerész,
 Nagyváradi, Szent László-tér 1. szám.

Állandó nagy raktár:
 Drágakövek, ékszerek, arany- és ezüst aján-
 déktárgyak, ezüst evőeszközök és minden
 e szakhoz tartozó áruból.

==== Legszolidabb szabott árak. ====

Mindenemű alakításokat és javítást elvállal.
 Telephon 409. szám. 150

S **IRKÖVEK**

a legolcsóbban
 kaphatók 258
 a debreczeni köipar
 vállalat

KOHN és TÁRSA
 fiók sírkőraktárban,
 Nagyváradi, Kossuth-u. 8.

Legelső nagyváradai zálog-kölcsön intézet.
 Nagyváradi, Kossuth-utca 9. szám.

PÉNZKÖLCSÖN

Sorsjegyek és értékpapírok után: 2¹ 0
 2 0
 Ekszerek után: 3³ 4 0
 4 0
 Áru- és iparcikkek után: 4¹ 0
 2 0

ZÁLOGBAN

levő *sorsjegyeket* és *értékpapírokat* kiváltunk és azokra
 magasabb kölcsönt olcsó kamatra adunk, vagy azokat a teljes napi
 árfolyamban megvesszük.

Vidéki megbízásokat a legpontosabban elintézzünk és vissza-
 fizetéseket a legkisebb részletekben is elfogadunk.

Nagyobb üzleteknél feleinket a legnagyobb kedvezményben ré-
 szesítjük.

Tisztelettel: **KLEIN M. és FIA,**
 hat. engedélyezett zálogháza,
 Nagyváradi, Kossuth-utca 9. szám.

Mélyen leszállított kamatláb.

A legolcsóbb nagyváradai zálogház.

Pénzt szerzek.

Kölcsönt földbirtok és házakra. Jel-
 zálog, személyi hitel, tőrcza váltók,
 tisztii és tisztviselő váltókat leg-
 előnyösebb feltételek mellett.

Olcsó kamatlábbal

számítolok le, és szerzek pénzt a
 legmagasabb értéklés mellett elő-
 kelő fővárosi pénzintézetből.

Értekezhetni délelőtt 10 órá-
 tól 12 óráig, délután 4 órától 6
 óráig. 112.

Hagymási Jenő,
 Nagy-Tel'eki-utca 46.

40 év óta fennálló saját asztalos- és kárpitos-műhely.

Nem gyári, de kizárólag az ország és a külföld elsőrendű műhelyeiből beszerzett fa- és vasbutorok, valamint kárpi-
 tozott berendezések nagy választékú raktára

NAGYVÁRAD, Zöldfa-u. 34. sz. **WALLERSTEIN FERENCZ** Papp György-féle
 házban, a volt
 Erber helyiségben.

butor nagykereskedése.

1901. májustól áthelyeztetett Zöldfa-u. 34. sz. Sörház-sikátorral szemben.

Elgáns háló, ebédlő, uri szoba és szalon berendezések minden kivitelben, stilszerű szilárd, első minőségű anyagból.
 Szőnyegek és butorszövetek nagy választékban. | Kárpitozott butoraim saját műhelyemben készülnek.
 Lakások kárpitozását, vagyis tapétirozását elvállalom.

Legjobb gyártmányu zongorák, pianinok és tűzmentes vas- és pénzszekrények
 kaphatók. 281

Két utcái szoba, előszobával, butorral vagy anélkül 1902. november hó 1-től kiadó.

1091. májustól Zöldfa-utca 34. sz. Sörház-sikátorral szemben.

Javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomtatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.